

ข่าวชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน

ข่าวชุมชน

www.codi.or.th e-mail : codi@codi.or.th ฉบับที่ 128 ปีที่ 16 เดือนสิงหาคม 2553

10 ปี

พลังองค์กรชุมชนท้องถิ่น จัดการตนเอง

พอช.จับมือทุกภาคส่วนระดมความเห็นสวัสดิการชุมชน สร้างสังคมสวัสดิการเพื่อปฏิรูปประเทศไทย

หน้า 2-3

เครือข่ายแผนชีวิตชุมชน 152 ตำบล ยุทธศาสตร์ร่วมปฏิรูปประเทศไทย

หน้า 7

ขบวนองค์กรชุมชนและหน่วยงานพัฒนา ชนิกกำลังฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น จ.เพชรบุรี

หน้า 4

คณะทำงานภาคเหนือเดินหน้าสวัสดิการชุมชน ตั้งเป้าเต็มพื้นที่ในปี 2554

หน้า 5

สวัสดิการชุมชนจะมีความยั่งยืน กว่ารัฐสวัสดิการ

หน้า 8

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลอุโมงค์ ดูแลสมาชิก 25 อย่าง

หน้า 9

สร้างภูมิคุ้มกันไร้พรมแดนกัน ด้วยสวัสดิการชุมชนที่ ต.บุงคล้า

หน้า 11

รัฐบาลสมทบวันละบาทแล้ว 1,195 กองทุน

หน้า 16

บรรณาธิการ

ในเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา ท่ามกลางกระแสการปฏิรูปประเทศไทย ขบวนการชุมชนที่ทำงานจัดการตนเองในด้านต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับสภาองค์กรชุมชน เครือข่ายแผนแม่บทชุมชน ขบวนการสวัสดิการชุมชน ฯลฯ ต่างก็มีความเคลื่อนไหวทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ ทุกขบวนการมีข้อสรุปเหมือนกันว่า ในส่วนของขบวนการจัดการปฏิรูปประเทศไทยต้องให้ขบวนการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ด้วยการสร้างการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนฐานล่าง ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล เมือง และจังหวัด

ซึ่งสอดคล้องกับการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อการปฏิรูป โดยศาสตราจารย์ประเวศ วะสี ประธานกรรมการปฏิรูป เพื่อให้องค์กรชุมชนท้องถิ่นทั่วประเทศมีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในการปฏิรูประบบและโครงสร้างประเทศไทยให้เกิดการขับเคลื่อนเรื่องการปฏิรูปไปสู่ระดับฐานล่างที่ตำบล เมือง และจังหวัด โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าวมีหน้าที่สำคัญในเรื่องการวางยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปโดยเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในระดับตำบล เมือง และจังหวัด การระดมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ และพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อการปฏิรูปประเทศไทยในมิติต่างๆ รวมทั้งการสนับสนุนการปฏิบัติการปฏิรูปโดยชุมชนท้องถิ่นในระดับพื้นที่เป็นต้น

นอกจากนี้ยังได้มีข้อสรุปร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชนกับผู้บริหาร พอช. เรื่องการ

จัดงาน 10 ปี พลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้เกิดการทบทวนการดำเนินงานพัฒนาที่ขบวนการองค์กรชุมชนท้องถิ่นเป็นแกนหลักในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา และการกำหนดทิศทางสำคัญของขบวนการองค์กรชุมชนใน 10 ปีข้างหน้า ซึ่งจะมีงานสำคัญที่เกี่ยวกับ “พลังองค์กรชุมชนท้องถิ่น จัดการตนเอง” ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2553 ไปจนถึงเดือนมกราคม 2554 โดยเริ่มจากงาน “สมาชิกสวัสดิการชุมชนปฏิรูปสังคมจากฐานล่าง” ในวันที่ 27-28 สิงหาคมนี้ ที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช และงาน “ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองกับการปฏิรูปประเทศไทย” ในเดือนกันยายน 2553 โดยจะมีงานใหญ่เพื่อประมวลและสรุปข้อเสนอเชิงนโยบายในช่วงเดือนมกราคม 2554

10 ปี พลังองค์กรชุมชนท้องถิ่น จัดการตนเอง จึงเป็นเรื่องที่มีเป้าหมายสอดคล้องกับการฟื้นฟูประเทศไทยให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง หรือการปฏิรูปประเทศไทยที่ให้อำนาจองค์กรชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ซึ่งขบวนการชุมชนในหลายพื้นที่ได้ทำงานเรื่อง การปฏิรูปมานาน ดังเช่นรูปธรรมของการจัดการตนเองในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชน การจัดการทุนและสถาบันการเงินของชุมชน การจัดสวัสดิการชุมชน การแก้ปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัยโดยชุมชน ฯลฯ

ซึ่งทุกท่านต่างก็ได้ทำหน้าที่สนับสนุนขบวนการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ในบทบาทที่แตกต่างกัน และการสนับสนุนการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นจะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเป็นธรรมและลดปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ทุกภาคส่วนในสังคมไทยกำลังต้องการ

บรรณาธิการ

■ กองบรรณาธิการ

พอช.จับมือทุกภาคส่วนระดมความเห็นสวัสดิการชุมชน สร้างสังคมสวัสดิการเพื่อปฏิรูปประเทศไทย

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ประชุมร่วมกับนักวิชาการ หน่วยงานที่ทำงานด้านสวัสดิการชุมชนและสังคม ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนหารือทิศทางขับเคลื่อนสวัสดิการสังคมให้ประชาชนได้รับสวัสดิการถ้วนหน้าในปี 2560 ที่ พอช. เมื่อวันที่ 17 สิงหาคมที่ผ่านมา มีผู้เข้าร่วมประชุมกว่า 40 คน

นางสาวสมสุข บุญไชย อดีตรองเลขาธิการ พอช. กล่าวว่า ประเด็นสำคัญของกองทุนสวัสดิการชุมชน คือ ชุมชนเป็นผู้จัดการกองทุนเอง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับหน่วยงานท้องถิ่นและระดับชาติที่เชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด ชุมชนเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ โดยใช้เงินเป็นเครื่องมือเพื่อสร้างอำนาจต่อรองที่ก่อให้เกิดพลังใหม่เพราะมีอิสรภาพในการดำเนินงาน ระบบของท้องถิ่นจะต้องเอื้อให้เกิดพื้นที่การจัดการของชุมชนในลักษณะนี้ให้มากขึ้น

รศ.ดร.ปัทมาวดี โพชนุกูล ชูชุกี กล่าวว่า การจัดสวัสดิการต้องมองให้เห็นภาพรวมของชุมชน เห็นทั้งผู้ใช้แรงงาน เห็นคนชั้นกลาง เพื่อให้เกิดแผนของสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น สิ่งที่ต้องพัฒนาให้มากที่สุดคือการให้ความสำคัญกับการประกันความเสี่ยงในเรื่องอาชีพ และความ

นางสาวสมสุข บุญไชย

รศ.ดร.จิตติ มงคลชัยอรัญญา

นายสิน ลีธสวน

นางมุกดา อินตะสาร

เสี่ยงของกองทุน ซึ่งหมายถึงขีดความสามารถของกองทุน บางพื้นที่เริ่มจากการออมวันละบาท ต้องพัฒนาให้เกิดการขยายฐานการออม การใช้กองทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการออม สามารถขยายฐาน

การออม เพิ่มการออมได้เรื่อยๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการด้านการเงินของชุมชน เพื่อการพึ่งตนเองและความยั่งยืนของกองทุน ประกอบกับการสร้างความเข้มแข็งของกองทุนที่ใช้ระบบเครือข่าย

ข่ายมาช่วยจัดการเรื่องความรู้และบัญชี เพื่อให้ชุมชนรู้จักตนเองมากขึ้น สามารถเอาข้อมูลมาวิเคราะห์ความเสี่ยงของตนเอง

รศ.ดร.ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ กรรมการปฏิรูปกล่าวว่า การกำหนดทิศทางการจัดสวัสดิการ ต้องทำความเข้าใจในคำจำกัดความเรื่องสวัสดิการให้ชัดเจนว่าอะไรคือสวัสดิการ และสวัสดิการมีกี่ประเภท แต่ละประเภทใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งในปัจจุบันมีการจัดสวัสดิการอยู่ 3 กลุ่ม คือ สวัสดิการที่ทำโดยรัฐ ซึ่งไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง สวัสดิการที่ทำโดยบริษัทหรือภาคเอกชน และสวัสดิการที่จัดโดยชุมชน ซึ่งแต่ละกลุ่มไม่สามารถทำได้ทุกเรื่อง ในประเทศตะวันตก ปัจจุบันเริ่มถอยจากรัฐสวัสดิการ (WELFARE

อ่านต่อหน้า 3

10 ปี พลังองค์กรชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง

เมื่อวันที่ 29 ก.ค. 2553 ที่ผ่านมา มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร พอช. กับผู้แทนชุมชนในคณะกรรมการ พอช. ผู้แทนอนุกรรมการภาค ผู้แทนสภาองค์กรชุมชน ผู้แทนขบวนชุมชนเมือง (สอช.) และส่วนงานภายใน พอช. ในโอกาสที่ พอช. ดำเนินงานมาครบ 10 ปีในวันที่ 26 ตุลาคม 2553

ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นร่วมกันว่า ในโอกาสที่ พอช. สนับสนุนงานพัฒนาองค์กรชุมชนเป็นปีที่ 10 การจัดงานควรให้ความสำคัญไปที่การจัดการตนเองของชุมชน เพราะสถาบันมีการปฏิบัติงานในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนขบวนชุมชนให้มีการจัดการตนเองในด้านต่างๆ จึงมีข้อสรุปให้มีการจัดงาน “10 ปี พลังองค์กรชุมชนท้องถิ่น จัดการตนเอง”

สำหรับวัตถุประสงค์การจัดงานที่สำคัญคือ 1. เพื่อสรุปบทเรียนการทำงานพัฒนาที่ขบวนองค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ทั้งในส่วนที่เป็น

ผลสำเร็จ บทเรียน สิ่งที่ต้องปรับปรุงพัฒนา และร่วมวางทิศทางจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นในช่วง 10 ปีข้างหน้าที่จะนำไปสู่การสร้างการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปประเทศไทย 2. เพื่อใช้โอกาสการครบรอบสิบปีในการจัดการความรู้จากการทำงานพัฒนาของขบวนองค์กรชุมชน การเชื่อมประสานการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคี การทำงาน พอช. รวมทั้งการปฏิรูประบบการทำงานสนับสนุนของ พอช. 3. เพื่อสื่อสารผลงานการพัฒนาที่ชุมชนเป็นแกนหลัก ที่แสดงถึงการจัดการตนเองของชุมชนในมิติต่างๆ ชุมชนและสาธารณะ และสร้างความเข้าใจในเรื่องการจัดการตนเองของชุมชนต่อสังคม

ในด้านแนวคิด/รูปแบบการจัดงานจะมีกระจายการจัดงานในหลายระดับ/หลายรูปแบบ เช่น การจัดเวทีทบทวนการทำงานของขบวนองค์กรชุมชนท้องถิ่นในระดับตำบล/จังหวัด และร่วมวางทิศทางจัดการตนเองเชิงพื้นที่ในระยะต่อไป ให้คน องค์กร สถาบันต่างๆ ในท้องถิ่นเกิด

การรับรู้ ตื่นตัวที่จะทำงานร่วมกัน ควบคู่กับการขับเคลื่อนงานปฏิบัติการพื้นที่และการปฏิรูปประเทศไทย การใช้การจัดเวทีทบทวนงานพัฒนาเชิงประเด็นต่างๆ และวางแผนการขับเคลื่อนที่จะนำไปสู่การบูรณาการเชิงพื้นที่ การสื่อสารเพื่อนำเสนอทิศทางจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งมีเวทีกลางในการขับเคลื่อนงานให้เป็นส่วนหนึ่งของงาน “สิบปี พลังองค์กรชุมชนท้องถิ่น จัดการตนเอง” ได้แก่

- การจัดงานสวัสดิการชุมชนแห่งชาติ (สมัชชาสวัสดิการชุมชน : การปฏิรูปสังคมจากฐานราก) ในวันที่ 27-28 สิงหาคม 2553 ที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ ผู้เข้าร่วมประมาณ 1,500 คน โดยมีนายกรัฐมนตรีมอบกองทุนสมทบระยะที่ 2 และรับฟังข้อเสนอจากชุมชนในการปฏิรูปสวัสดิการสังคม

- การจัดงานสัมมนา “ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองกับการปฏิรูปประเทศไทย” ในช่วงกลางเดือนกันยายน ผู้เข้าร่วมประมาณ 1,000 คน

- การจัดงานมหกรรมวันที่อยู่อาศัยโลกช่วงสัปดาห์แรกของเดือนตุลาคม ซึ่งแนวคิดการจัดงานในปีนี้เป็นคือ “Better Cities, Better Life”

สำหรับงานมหกรรมปิดท้าย “10 ปี พลังองค์กรชุมชนท้องถิ่น จัดการตนเอง” จะจัดในช่วงเดือนธันวาคม 2553 หรือในเดือนมกราคม 2554 เพื่อประมวลสังเคราะห์เนื้อหา แผนการขับเคลื่อนข้อเสนอในระดับนโยบายต่อสาธารณะพร้อมทิศทาง 10 ปีข้างหน้าของขบวนองค์กรชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเอง ทั้งนี้คณะกรรมการ พอช. ได้เห็นชอบกับการจัดงาน “10 ปี พลังองค์กรชุมชนท้องถิ่น จัดการตนเอง” โดยผู้แทนขบวนองค์กรชุมชนจะเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน และจะมีการเชิญหน่วยงานภาคีมาเป็นหน่วยงานร่วม และจะมีการหารือในรายละเอียดร่วมกันอีกครั้งหนึ่งในวันที่ 24 สิงหาคม 2553 ที่ พอช. ■

ต่อจากหน้า 2

พอช.จับมือทุกภาคส่วน

STATE) มาเป็นสังคมสวัสดิการ (SOCIAL WELFARE)

นายสิริโรจน์ จิตนิยม อนุกรรมการสวัสดิการชุมชน กล่าวว่า การจัดสวัสดิการขึ้นอยู่กับหลักคิด หลักคิดของรัฐ คือรัฐเป็นผู้จัดให้ แต่หลักคิดของชุมชน คือทุกคนช่วยกันจัด หากในปี 2560 เราอยากเห็นทุกคนมีสวัสดิการก็ต้องมากำหนดหลักคิด เป้าหมาย วิธีการ และเกณฑ์มาตรฐานที่ชัดเจน เพื่อกำหนดว่ารัฐทำอะไร ชุมชนทำอะไร และเอกชนทำอะไร เพื่อจะได้แบ่งงานกันทำ

รศ.ดร.จิตติ มงคลชัยอรัญญา คณะสังคมสงเคราะห์ ม.ธรรมศาสตร์ มีความเห็นว่าสวัสดิการชุมชนมีจุดแข็งคือจะจัดสวัสดิการอะไรก็ได้ที่เป็นความต้องการของชุมชน และบางชุมชนสามารถสร้างนวัตกรรมที่มากกว่าการจัดสวัสดิการแบบปกติ ในภาคชนบทหลายที่สามารถเชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพราะสวัสดิการชุมชนไม่สามารถอยู่ได้ด้วยการออมอย่างเดียว แต่ต้องเชื่อมโยงกับทุนอื่นในชุมชน จุดแข็งของสวัสดิการชุมชนคือเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ให้คนมีความสามารถสูงขึ้น และมีการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ลดภาระของรัฐ

ในขณะที่นายวรวิทย์ วรรณฤกษ์กิจ ผู้แทนสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกล่าวว่า จุดเด่นของสวัสดิการชุมชน คือ ชุมชนสามารถจัดสวัสดิการได้อย่างหลากหลาย และสามารถปรับเปลี่ยนได้รวดเร็ว ในขณะที่การจัดสวัสดิการของรัฐทำเหมือนกันหมดและปรับเปลี่ยนได้ยากหรือใช้เวลานาน

ด้านนางมุกดา อินตะสาร อนุกรรมการสวัสดิการชุมชนกล่าวว่า การสนับสนุนสวัสดิการชุมชนของรัฐ น่าจะทำได้หลายรูปแบบที่มากกว่าตัวเงินสมทบ เช่น การขยายพันธบัตรของรัฐบาลให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชน

นางกานดา สิริพานิช ผู้อำนวยการ

นโยบายการออมและการลงทุนในภาพรวมได้ให้ข้อมูลถึงกองทุนการออมแห่งชาติว่า กำลังดำเนินการจัดตั้งกองทุน ผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกกองทุน คือบุคคลที่มีสัญชาติไทยซึ่งอยู่นอกระบบประกันอื่นๆ ซึ่งมีอยู่ประมาณ 26 ล้านคน และมีอายุ 20 ปีขึ้นไป โดยการออมขั้นต่ำอยู่ที่ 50 บาท เมื่ออายุครบ 60 ปี จะมีบำนาญเดือนละ 1,252 บาท

ในขณะที่นายที ขลิบทอง ผู้อำนวยการสำนักกองทุนหมู่บ้าน ให้ข้อมูลว่า รัฐบาลมีนโยบายให้ใช้กองทุนหมู่บ้านขับเคลื่อนเรื่องสวัสดิการชุมชนในอีกรูปแบบหนึ่ง โดยต้องทำรายละเอียดที่ไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น เช่น จัดทำ

สวัสดิการเรื่องอาชีพ เรื่องกองทุนรวมหรือกองทุนกลาง

โดยในช่วงสุดท้ายของการระดมความเห็น ผู้เข้าร่วมมีข้อเสนอให้ พอช. ใช้กระบวนการถอดบทเรียนเพื่อให้เกิดการจัดกลุ่ม การจัดระดับของกองทุนสวัสดิการชุมชน ให้เกิดการเตรียมความพร้อมของชุมชนเพื่อบริหารจัดการกองทุนให้เกิดความยั่งยืน และให้เห็นข้อมูลความรู้ในเรื่องรูปแบบและประเภทการจัดสวัสดิการชุมชนที่ชุมชนได้ทำมาแล้ว

นายสิน สื่อสวน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ พอช. กล่าวว่า การประชุมในครั้งนี้ทำให้เห็นภาพรวมในอุดมการณ์ของการจัดสวัสดิการ การตระหนักในเรื่องความเสี่ยงของกองทุนสวัสดิการ และการพัฒนาสวัสดิการชุมชนไปสู่สังคมสวัสดิการเพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ทั้งนี้ในภาพรวมของกองทุนสวัสดิการชุมชน ในฐานะข้อมูลที พอช. จัดเก็บมีกองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งแล้ว 3,471 กองทุน สมาชิกกองทุนประมาณ 2.4 ล้านคน ในด้านความคืบหน้าของโครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชนได้มีการอนุมัติงบประมาณเพื่อการสมทบในปี 2553 แล้วจำนวน 1,195 องค์กร เป็นเงินสมทบรวม 215.23 ล้านบาท สมาชิกผู้รับประโยชน์ 813,575 คน ครอบคลุมพื้นที่ 75 จังหวัด ■

■ วิวัฒน์ เจนชัย

ขบวนองค์กรชุมชนและหน่วยงานพัฒนา ผนึกกำลังฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น จ.เพชรบุรี

เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม ที่ผ่านมา ห้องประชุมวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานสักขีพยานในการบันทึกความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ระหว่างคณะประสานงานองค์กรชุมชน จ.เพชรบุรีกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี และองค์กรปกครองท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี

โดยมีผู้แทนคณะประสานงานองค์กรชุมชนจังหวัดเพชรบุรี อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ผู้แทนอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ผู้แทนอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น นายกองดีการุณวิวัฒน์ชังการจังหวัดเพชรบุรี ประธานชมรมสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ร่วมลงนามในบันทึกความร่วมมือและสักขีพยาน

นายอิสสระ สมชัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กล่าวว่า การปฏิรูปประเทศไทยเป็นภารกิจสำคัญของรัฐบาล ซึ่งจะต้องร่วมกับหลายฝ่าย และขบวนองค์กรชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาประเทศ หากชุมชนไม่เข้มแข็งการพัฒนาใดๆ ก็ไร้ประสิทธิภาพ

รัฐมนตรีฯ พม. กล่าวอีกว่า การพัฒนาของชุมชนท้องถิ่นต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น รวมทั้งสถาบันการศึกษาในจังหวัด การบันทึกความร่วมมือครั้งนี้จึงเป็นการเริ่มต้นที่

สำคัญยิ่งในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งและเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศไทย

ชีวิตของประชาชนและชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี ให้มีความสุข มีความมั่นคง มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน มีเศรษฐกิจและสังคมที่เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้โดยชุมชนและท้องถิ่น การดำเนินงานร่วมกันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมโดยรวม

ด้านนายวิเชียร เรียบร้อย ประธานคณะประสานงานองค์กรชุมชน จังหวัดเพชรบุรี กล่าวว่า ความร่วมมือระหว่างขบวนชุมชนกับหน่วยงานพัฒนา จะช่วยยกระดับศักยภาพของขบวนองค์กรชุมชนเพื่อการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ภายใต้รูปธรรมตำบลจัดการตัวเองและจังหวัดจัดการตัวเอง ซึ่งขบวนองค์กรชุมชนมีความพร้อมที่จะขับเคลื่อนเรื่องนี้

ประธานคณะประสานงานองค์กรชุมชน กล่าวอีกว่า ที่ผ่านมาขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดเพชรบุรีมีการดำเนินงานพัฒนาที่เป็นรูปธรรมของพื้นที่จัดการตนเอง ได้แก่พื้นที่สภาองค์กรชุมชน 22 ตำบล รับรองสถานภาพ 10 ตำบล กองทุนสวัสดิการชุมชน 42 กองทุน (ตำบล) และโครงการบ้านมั่นคงใน 21 ชุมชน ฯลฯ

ในโอกาสเดียวกันนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ยังได้ลงพื้นที่เยี่ยมชมผลการดำเนินงานพัฒนาและมอบนโยบายให้กับชุมชนในพื้นที่ตำบลบ้านหาด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรีอีกด้วย ■

นางทิพย์รัตน์ นพดลารมย์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กล่าวว่า บันทึกความร่วมมือครั้งนี้มีเจตนารมณ์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีให้มีความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งปัจจุบันมีรูปธรรมความสำเร็จที่เป็นพื้นที่ต้นแบบในการจัดสวัสดิการชุมชน การแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนและท้องถิ่น อันจะนำไปสู่ “ชุมชนท้องถิ่นจัดการตัวเอง”

นายประธาน วงศ์สวัสดิ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี กล่าวว่า ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในครั้งนี้มีเจตนารมณ์ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพ

คปร.สายชุมชนดึงสื่อหย่อนเสนอข่าวรากหญ้า นักวิชาการแนะชุมชนฝึกทักษะสื่อสาร

บัตรติดสื่อหย่อนเสนอข่าวชุมชน แนะนำบ้านคว่ำโอกาสปฏิรูปประเทศ ดันปัญหาจากพื้นที่สู่สาธารณะ บก.มติชนบอกชุมชนรู้ปัญหาตัวเองดี แต่ต้องขงเนื้อหาให้เป็นที่รู้จักของเผยแพร่ นักวิชาการสื่อสารชี้ไม่ต้องพึ่งสื่อกระแสหลักเสมอไป วิทยุชุมชนเป็นทางเลือกที่ดี เสนอตั้งศูนย์ฝึกทักษะการสื่อสารในชุมชน

เมื่อวันที่ 31 ก.ค. - 1 ส.ค. 2553 ที่ อุบลริสอร์ท จ.ราชบุรี สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ร่วมกับสถาบันอิศรา มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “เพิ่มขีดความสามารถในการสื่อสารของผู้นำชุมชน” (ภาคกลาง) โดย ผศ.บัณฑิต อ่อนคำ กรรมการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศไทย (คปร.) และที่ปรึกษา พอช. กล่าวว่า สังคมไทยปัจจุบันเป็นยุคของการเรียนรู้ ผู้ที่ทำงานด้านการสื่อสารมักได้เปรียบ แต่ปัญหาของสื่อปัจจุบันคือเนื้อหาหมกมุ่นมุ่งไปที่ผู้มีอำนาจ ขาดการนำเสนอเรื่องราวชาวบ้านรากหญ้า ต้องช่วยกันคิดว่าจะเพิ่มเนื้อหาเหล่านี้ลงไปในเรื่องเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะอย่างไร

“ที่ผ่านมาเรามีปัญหาข้อจำกัดในการบริหารและใช้สื่อให้เป็นสาธารณะ แต่วันนี้ประชาชนกำลังก้าวมาเป็นเจ้าภาพจัดการบริหารประเทศ โดยมีสภาองค์กรชุมชนที่ยกระดับจากตำบลเป็นกลไกช่วยขับเคลื่อน จึงจำเป็นต้องช่วยกันคิดว่าจะมีช่องทางอย่างไรให้สภาฯ ออกสู่สาธารณะ ทำแบบจากล่างขึ้นบนได้ยิ่งดี”

นายณัฐยศ เสกธีระ บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน กล่าวว่า การจัดลำดับความสำคัญของข่าว นอกจากจะเน้นเรื่องที่เป็นผลกระทบต่อประเทศ ยังขึ้นอยู่กับความน่าสนใจของเนื้อหา ซึ่งหากชุมชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่และรู้ปัญหาตนเองดีอยู่แล้ว รู้จักหยิบประเด็นมานำเสนอ ประกอบกับเข้าใจหลักการสื่อสารและรู้จักแหล่งหรือช่องทางการเผยแพร่ การนำเสนอเรื่องราวของชุมชนออกสู่สาธารณะก็ไม่ใช่เรื่องยาก แต่ต้องไม่ทอดทิ้งที่จะนำเสนอ

“ทุกวันนี้สื่อให้ความสนใจชุมชนมากขึ้น อยากรู้ปัญหาและความเคลื่อนไหวในท้องถิ่น เช่น งบประมาณต่างๆ ที่ลงไปในพื้นที่ที่มีความโปร่งใสหรือไม่ หรือแม้กระทั่งกระแสปฏิรูปที่ต้องพึ่งเสียงจากท้องถิ่น ประเด็นคือต้องมีการนำเสนอปัญหา นำเสนอวิธีแก้ไขเหล่านี้เป็นเรื่องที่สื่อสนใจ และต้อง

สร้างกระบวนการที่จะสื่อสารออกไปอย่างต่อเนื่อง”

นายสุรชา บุญเปี่ยม ผู้สื่อข่าวอาวุโส กล่าวว่า ที่ผ่านมามีปัญหาที่คล้ายคลึงของสื่อทุกประเภท คือ มักถูกแทรกแซงจากคนนอก เช่น นักการเมืองหรือนายทุน ส่งผลต่อการกำหนดทิศทางข่าว เช่น การทำงานของสื่อโทรทัศน์ที่ผ่านมาไม่ได้สนใจเนื้อหาเรื่องราวภาคประชาชนมากนัก ละเลยข้อเท็จจริงจากปากชาวบ้าน

“แต่ปัจจุบันพื้นที่เปิด การเข้าถึงสื่อมีมากขึ้น นโยบายสถานีบางช่องเปลี่ยนไป ความสนใจของนักข่าวเปลี่ยนไป ข่าวที่เกิดจากภาคประชาชนจึงมีมากขึ้น สื่อกระแสหลักตอนนี้มีช่องทางเปิดรับข่าวจากชุมชนอยู่แล้ว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจะอย่างไรให้เข้าไปถึงตรงนั้นได้”

นางสาวสุวรรณา สมบัติรักษาสกุล ผู้จัดการสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย กล่าวว่า การพัฒนาการสื่อสารเพื่อพัฒนาท้องถิ่นต้องขับเคลื่อนไปทั้งชุมชน ไม่ใช่เฉพาะแค่ผู้นำ จึงจะมีพลังมากพอที่จะส่งไปถึงภายนอก โดยอาศัยพื้นที่สื่อต่างๆ ที่ปัจจุบันเปิดให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น และไม่จำเป็นต้องพึ่งสื่อกระแสหลักเสมอไป

“วันนี้เรามีวิทยุจำนวนมาก โดยเฉพาะวิทยุชุมชน ซึ่งมีข้อดีคือใกล้ชิดผู้ฟัง เข้าถึงง่ายและค่าใช้จ่ายต่ำ เป็นอีกช่องทางนอกจากสื่อกระแสหลักที่ชุมชนสามารถสื่อเรื่องราวหรือปัญหาออกไปข้างนอก แต่เน้นว่าให้ร่วมกันทำจึงจะได้ผลดี”

ผู้จัดการสถานีวิทยุจุฬาฯ กล่าวเพิ่มเติมถึงปัญหาวิทยุชุมชนปัจจุบันว่า ขณะนี้กำลังอ่อนแรง แม้จะเกิดขึ้นมากกว่า 6,500 คลื่นทั่วประเทศ แต่ที่ดำเนินการแล้วมีประสิทธิภาพแท้จริงคือเป็นสื่อเพื่อชุมชนนั้นค่อนข้างน้อย เพราะสิ่งยั่วยุภายนอกที่เข้ามาไม่ว่าจะเป็นทุนหรืออำนาจ

ผศ.สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ ประธานโปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการสื่อสารของชุมชนให้มีประสิทธิภาพว่า ลำดับแรกต้องมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับองค์กรเครือข่าย ต่อมาคือเนื้อหาต้องน่าสนใจมากพอ เพื่อให้ผู้มีอำนาจแปลงปัญหาไปเป็นนโยบายสาธารณะ และสะท้อนกลับมาสู่การพัฒนาในท้องถิ่น สุดท้ายคือต้องปรับโครงสร้างชุมชนให้เอื้อต่อการพัฒนาการสื่อสาร อาจจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ฝึกทักษะการสื่อสารให้ชาวบ้านก่อนสื่อไปสู่ภายนอก ■

เขียน โดย : โตะข่าวเพื่อชุมชน สถาบันอิศรา ภาพประกอบจาก : รุ่งโรจน์ เพชรบูรณิน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

■ ชีรมล บัวงาม

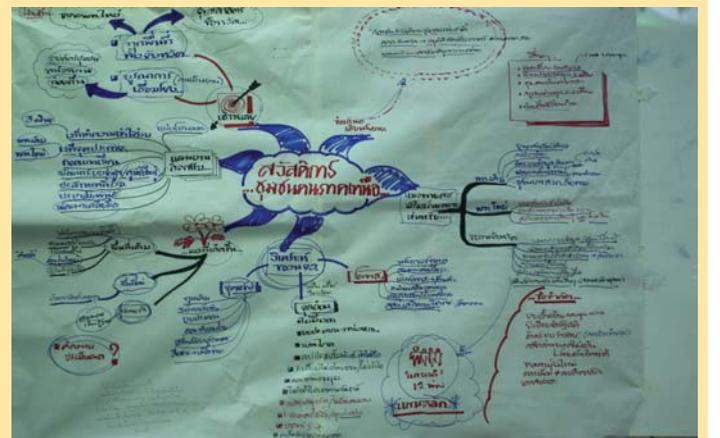
คณะทำงานภาคเหนือเดินหน้าสวัสดิการชุมชนตั้งเป้าเต็มพื้นที่ในปี 2554

เชียงใหม่/ขบวนสวัสดิการชุมชนภาคเหนือวาดฝันปูแนวทางระยะสั้น-ยาว เคลื่อนงานในพื้นที่ เผยเตรียมประสานงานรอบทิศ ขยายผลทุกพื้นที่ ยกระดับพื้นที่รูปธรรม 81 แห่งเป็นศูนย์เรียนรู้สวัสดิการชุมชน

ระหว่างวันที่ 12-13 ก.ค.ที่ผ่านมา คณะทำงานขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัด 15 จังหวัดภาคเหนือร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนภาคเหนือ เพื่อนำเสนอภาพรวมการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนภาคเหนือและกำหนดแผนงานในอนาคต ณ โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ โดยมี

ผู้เข้าร่วมกว่า 200 คน นางสายพิน คำฝอย คณะทำงานสวัสดิการชุมชนภาคเหนือ เผยว่า ปัจจุบันในพื้นที่ 15 จังหวัดภาคเหนือ มีการดำเนิน

งานสวัสดิการชุมชนไปแล้ว 1,220 ตำบล จากทั้งหมด 1,602 ตำบล/เทศบาล แบ่งเป็นพื้นที่ตำบลเดิม 470 ตำบล ขอรับการสมทบจากภาครัฐแล้ว 167 ตำบล พื้นที่

ตำบลใหม่ 480 ตำบล ขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการไปแล้ว 228 ตำบล โดยมีการเสนอพื้นที่รูปธรรมสวัสดิการชุมชนในพื้นที่

คำสั่งคณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป ที่ 9/2553

เรื่อง คณะกรรมการเครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อการปฏิรูป

เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นทั่วประเทศได้มีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบและโครงสร้างประเทศไทย เกิดกระจายการขับเคลื่อนการปฏิรูปไปสู่ระดับตำบล เมือง/เขต และจังหวัด ในการจัดเวทีหรือข้อเสนอแนวทางการปฏิรูปและการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาควบคู่กันไป ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น สร้างความเป็นธรรมและลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทำให้ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งเป็นรากฐานสำคัญของสังคมไทย

อาศัยอำนาจตามข้อ 10(5) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการปฏิรูป พ.ศ. 2553

คณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อการปฏิรูปขึ้น โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

1. องค์ประกอบ

1.1 นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม	ประธานกรรมการ
1.2 นายสน รูปสูง	รองประธานกรรมการ
1.3 นายแก้ว สัจจสุข	กรรมการ
1.4 นายโชคชัย ลิ้มประดิษฐ์	กรรมการ
1.5 นายฉัฐวัฒน์ ชันอินทร์งาม	กรรมการ
1.6 นางทิวาพร ศรีวรกุล	กรรมการ
1.7 นายบำรุง คะโยธา	กรรมการ
1.8 นายประภาส แสงประดับ	กรรมการ
1.9 นางพาสนา ศรีศรัทธา	กรรมการ
1.10 นายวิพัฒนาชัย พิมพ์หิ้น	กรรมการ
1.11 นายวิรัตน์ พรหมสอน	กรรมการ
1.12 นายหาญชัย ทิมชนานนท์	กรรมการ
1.13 นายเสน่ห์ วิชัยวงศ์	กรรมการ
1.14 ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	กรรมการและเลขานุการ
1.15 นายเจษฎา มิ่งสมร	กรรมการและเลขานุการร่วม
1.16 นายสำเริง เสกขุนทด	ผู้ช่วยเลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่

2.1 วางยุทธศาสตร์และแนวทางสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปโดยเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในระดับพื้นที่ตำบล เมือง/เขต จังหวัด

2.2 จัดประชุมสัมมนา สร้างความเข้าใจ การขับเคลื่อนการปฏิรูปโดยเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก รวมทั้งการจัดเวทีสังเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนที่ต้องการผลักดันให้เกิดการแก้ไขโดยเร่งด่วน

2.3 สนับสนุนให้เครือข่ายองค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนการปฏิรูปในทุกระดับ มีบทบาทสำคัญในการระดมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการปฏิรูปประเทศไทยในมิติต่างๆ รวมทั้งสนับสนุนการปฏิบัติการปฏิรูปโดยชุมชนท้องถิ่นในระดับพื้นที่

2.4 ประมวล สังเคราะห์ ข้อเสนอการปฏิรูปจากระดับพื้นที่สู่คณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป เพื่อร่วมกันผลักดันข้อเสนอต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมด้วยช่องทางต่างๆ ที่หลากหลาย

2.5 ประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการร่วมมือกันขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทย

2.6 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษา แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการปฏิรูปในระดับจังหวัด และคณะทำงานอื่นๆ เพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

2.7 ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการสมัชชาปฏิรูปมอบหมาย
ทั้งนี้ ให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่เป็นหน่วยเลขานุการของคณะกรรมการชุดนี้ ให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมและอำนวยความสะดวกแก่การทำงานของคณะกรรมการชุดนี้ตามความจำเป็น โดยให้สำนักงานปฏิรูป (สปร.) ทำหน้าที่ประสานงานกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) อย่างใกล้ชิด

สั่ง ณ วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2553

(ศาสตราจารย์ประเวศ วะสี)
ประธานกรรมการสมัชชาปฏิรูป

ต่อจากหน้า 5

คณะทำงานภาคเหนือดินเหนียว

15 จังหวัดภาคเหนือ 81 พื้นที่ ส่วนแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งในพื้นที่ตำบลเดิม ในช่วง ก.ค.- ธ.ค. จะมีการพัฒนาศักยภาพของคณะทำงานในด้านการจัดทำข้อมูลถอดองค์ความรู้ในพื้นที่รูปธรรม และประชาสัมพันธ์ รวมถึงจัดเวทีขยายผลในระดับภาคอีกครั้งหนึ่ง

คณะทำงานสวัสดิการชุมชนภาคเหนือรายเดิม กล่าวอีกว่า สำหรับพื้นที่ตำบลเดิมที่มีการจัดตั้งสวัสดิการชุมชนไปแล้ว ได้มีข้อสรุปกำหนดแผนในปี 2554 ที่จะขยายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในทุกหมู่บ้าน พัฒนาการทำงานของคณะทำงานระดับตำบลอำเภอ จังหวัด และพัฒนาฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ตลอดจนพัฒนาพื้นที่รูปธรรม 81 แห่งให้เป็นศูนย์เรียนรู้ และส่งเสริมให้เกิดสภาองค์กรชุมชนโดยใช้งานสวัสดิการเป็นเครื่องมือ เป็นต้น เนื่องจากความ

ท้าทายในอนาคตคือการเชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการชุมชนเข้ากับประเด็นงานพัฒนาต่างๆ รวมถึงการสร้างรูปธรรมของการจัดการร่วมระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และจังหวัด

นายสิน ลีอ้วน ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กล่าวว่า ในสถานการณ์ปัจจุบัน สวัสดิการชุมชนเป็นเรื่องหนึ่งที่น่าไปสูเป้าหมายการปฏิรูปประเทศไทย เพื่อตอบโจทย์ความเป็นชุมชนท้องถิ่น โดยชุมชนฐานล่างต้องรู้ตัวตนรู้เป้าหมาย สร้างพลังเครือข่ายสู่การขับเคลื่อนระดับประเทศไทย โดยใช้โอกาสการปฏิรูปประเทศไทยเพื่อผลักดันกระบวนการพัฒนาสวัสดิการโดยชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้กำหนด

“การขับเคลื่อนและยกระดับสู่ยุทธศาสตร์จังหวัด ต้องมีกระบวนการพัฒนาเชิงคุณภาพระดับพื้นที่ที่เป็นรูปธรรมมุ่งสร้างสวัสดิการสังคมระดับนโยบายจังหวัด ซึ่งจำเป็นต้องทำงานเชื่อมโยงกับทุกฝ่าย และยกระดับให้เกิดคุณภาพที่มุ่งสู่

การผลักดันยุทธศาสตร์จังหวัด เพื่อให้ทุกขบวนการเห็นความสำคัญที่ยั่งยืน และการทำงานสวัสดิการชุมชนที่ยั่งยืนต้องเชื่อมโยงกับทุกภาคส่วนระหว่างรัฐกับภาคประชาชน”

นายสินย้ำว่า ต้องวางเป้าหมายระบบสวัสดิการสังคมของประเทศไทยที่มีความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทั้งประเทศ เพื่อสร้างชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนที่ดีขึ้น ควรมีการศึกษาระบบสวัสดิการชุมชนทั้งระบบเชิงนโยบาย (บทบาทรัฐ, ท้องถิ่น, ชุมชน) รวมทั้งผลักดันเชิงนโยบายร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ และวางบทบาทการทำงานร่วมกัน บนการปฏิบัติการจริงและมีผลงานเชิงประจักษ์ สร้างความร่วมมือมากกว่าความขัดแย้ง

ด้าน นางมุกดา อินทะสาร คณะอนุกรรมการโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน กล่าวว่า การขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือมีรูปธรรมหลากหลาย ทั้งการสร้าง

การช่วยเหลือเกื้อกูลในระดับพื้นที่ตำบลหลายจังหวัดมีการขับเคลื่อนในเชิงยุทธศาสตร์ร่วมงานกับท้องที่ท้องถิ่นและจังหวัด จนกลายเป็นวาระของจังหวัด ขณะที่ระดับทางภาค ทาง พอช.ก็เข้ามาหนุนเสริมให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งเป้าหมายสูงสุดนั้นคือทุกตำบลมีโอกาสที่จะร่วมอยู่ในสังคมสวัสดิการ ใครมีก็มาทำบุญร่วม ใครไม่มีก็หาวิธีช่วยในการผลักดันประเด็นต่างๆ ทั้งทรัพยากร องค์กรการเงิน เพื่อที่จะช่วยพี่น้องที่ยากลำบาก

“การสัมมนาครั้งนี้ปรารถนาจะให้ทุกจังหวัดมีบทเรียนของตัวเอง อยากเห็นภาพว่าพื้นที่ตำบลจัดการตนเองได้อย่างไร ซึ่งการจัดการตนเองในความหมายนี้ไม่ได้แยกการเมือง แยกราชการ แต่เอาทุกคนที่อยู่ในวงพื้นที่มาจัดการเรื่องทั้งวิกฤติและโอกาส เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้คนของเราเอง และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม” นางมุกดา กล่าวสรุป ■

เครือข่ายแผนชีวิตชุมชน 152 ตำบลยุทธศาสตร์ ร่วมปฏิรูปประเทศไทย

■ กองบรรณาธิการ

วันที่ 31 กรกฎาคม 2553 เครือข่ายแผนชีวิตชุมชน 4 ภาค จัดสัมมนาก้าวต่อไปตำบลยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้ชุมชนระดับไทย ที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ได้ประกาศข้อเสนอปฏิรูปประเทศไทยจากพื้นที่ปฏิบัติการ 152 ตำบล มีแกนนำแผนชีวิตชุมชนจากทุกภาค พร้อมผู้แทนหน่วยงานสนับสนุนเข้าร่วมกว่า 300 คน

พลเอกสุรินทร์ พิกุลทอง ประธานคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ได้กล่าวเปิดการสัมมนาว่า แผนชีวิตชุมชนเป็นแผนที่ประชาชนได้จัดทำขึ้นมาเอง โดยใช้ข้อมูลที่ผ่านมาผ่านการสำรวจและมีการรับรองจากชุมชน เพื่อแก้ปัญหาของชุมชนในพื้นที่พัฒนาที่ชุมชนมีการจัดการตนเองเปรียบเสมือนการปฏิรูปประเทศไทย ซึ่งหลายพื้นที่ได้ทำมาแล้ว และถ้าทุกตำบลมีแผนพัฒนาของตนเองและดำเนินการตามแผนโดยชุมชนท้องถิ่นในหลายๆ ตำบลทั่วประเทศก็จะเป็นตัวอย่างของการปฏิรูปประเทศไทยจากล่างสู่บน

นางสุธีรา ผ่องใส ผู้นำชุมชนจาก ต.บ้านนา อ.แกลง จ.ระยอง กล่าวว่า ตำบลบ้านนาเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีการจัดทำแผนชีวิตชุมชน ได้ส่งเสริมการฟื้นฟูอาชีพของเกษตรกร ด้วยแกนนำ 200 คน ร่วมกันฟื้นฟูพื้นที่เกษตรที่เต็มไปด้วยสารเคมี โดยปรับปรุงเป็นพื้นที่เกษตรอินทรีย์ มีการส่งเสริมกลุ่มทำปุ๋ย สร้างโรงปุ๋ยในอำเภอ ส่งเสริมการทำรวมในพื้นที่กร้างว่างเปล่า จำนวน 30 ไร่ ให้มีข้าวปลอดสารพิษ จัดระบบปรับเปลี่ยนการบริโภคเพื่อดูแลสุขภาพของคนในชุมชน ใช้พื้นที่เรียนรู้เพื่อให้ผู้ใหญ่บ้านปรับเปลี่ยนทัศนคติ ทำให้มีการพูดคุยเพื่อแก้ปัญหาในหมู่บ้านมากขึ้น

นายพงษ์ศักดิ์ นวนุช จาก ต.ไฮอ.พนมไพร จ.ร้อยเอ็ด กล่าวว่า ได้ทำงานพัฒนามาร่วม 10 ปี ที่ผ่านมามีชาวบ้านจะทำตามแผนที่หน่วยงานและคนอื่นคิดให้ ซึ่งมันไม่ได้ผล ในพื้นที่ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทางด้านเกษตร ต้องทำตามตามกระแส เจอทั้งภาวะน้ำท่วมและภัยแล้ง จึงได้ทบทวนด้วยแผนชุมชนเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ ในวันนี้เราเลิกบ่นแล้วลงมือทำทั้งเรื่องเศรษฐกิจชุมชน สวัสดิการชุมชน สภากองกร์ชุมชน เกษตรกรที่เจอกับภาวะหนี้สินต้องหันมาทำกิจกรรมเพื่อลดรายจ่าย และใช้แผนชีวิตชุมชนเพื่อแก้ปัญหาอย่างพึ่งตนเองมากขึ้น

นางสาวสมสุข บุญไชย ประธานคณะกรรมการปฏิรูปประเทศไทย ระบุว่า สิ่งที่ประชาชนได้ลงมือทำด้วยตนเองในพื้นที่คือการปฏิรูป โลกของประชาชนได้เปลี่ยนไปมาก และประชาธิปไตยของชุมชนได้เปิดแล้ว แต่ระบบการบริหารจัดการช้าตามไม่ทัน ระบบงบประมาณก็ยังเปลี่ยนช้า และมีการรวมศูนย์มากเกินไป

นางสาวสมสุขมีความเห็นว่า กระบวนการทำแผนชีวิตชุมชนในปัจจุบันมีความลึกมากขึ้น ในทิศทางปฏิรูปของขบวนการชุมชนจึงไม่ต้องรอใครมาปฏิรูป แต่ประชาชนต้องปฏิรูปตัวเอง โดยมีข้อเสนอต่อภาคประชาชนในที่สัมมนาดังนี้ 1. ให้มีการขยายพื้นที่สภากองกร์ชุมชนให้เป็นสภาประชาธิปไตยของชุมชนที่บริหารโดยชุมชน ไม่ใช่บริหารโดยคณะกรรมการ 2. ขบวนการแผนชีวิตชุมชนต้องวางแผนการ

ทำงานอย่างมีเป้าหมาย เอาจริงกับการเปลี่ยนแปลงให้มากขึ้น ทั้งเรื่องการฟื้นฟูทรัพยากร การเอาคน เอาความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่กลับคืนมา การแก้ปัญหาความยากจนในพื้นที่ ทั้งปัญหาเฉพาะหน้าและระยะยาว 3. การพัฒนาในระยะยาว ต้องมุ่งสู่จังหวัดจัดการตนเอง ที่คนในจังหวัดมีส่วนในการพัฒนาจังหวัด 4. ในโครงสร้างต่างๆ พื้นที่องค์กรท้องถิ่นกับขบวนการกร์ชุมชนควรจะเป็นขบวนการเดียวกัน ทุกมิติของการทำงานให้ถือเป็นส่วนร่วมของพื้นที่ พื้นที่มีหน้าที่ในการทำงานกับหน่วยงานต่างๆ

ทั้งนี้เครือข่ายแผนชีวิตชุมชนพึ่งตนเอง 4 ภาค ได้แถลงข่าว “ปฏิรูปประเทศไทยโดยกระบวนการแผนชีวิตชุมชน” ร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูปและผู้แทนภาคีร่วมพัฒนา โดยเป็นข้อเสนอเพื่อ

การปฏิรูปจากพื้นที่ปฏิบัติการแผนชีวิตชุมชน 152 ตำบล ใน 3 ประเด็นหลักคือ 1. ส่งเสริมและพัฒนาคนระดับหมู่บ้าน ตำบล โดยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น ผู้จัดการตนเองด้วยกระบวนการแผนชีวิตชุมชนที่ครอบคลุมวิถีชีวิต ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สวัสดิการ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การแก้ปัญหาเรื่องที่ดิน การส่งเสริมประชาธิปไตยชุมชน 2. คัดค้านการตัดสินใจ รวมทั้งการดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยให้องค์กรชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ และสนับสนุนงบประมาณให้กับองค์กรชุมชนท้องถิ่นโดยตรงอย่างต่อเนื่อง

3. ปฏิรูประบบบริหารราชการ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ปรับวิธีคิดวิธีทำงานของหน่วยงานทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นให้เอื้อต่อการพัฒนาที่ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยเครือข่ายแผนชีวิตชุมชนพร้อมจะเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศไทย

ในขณะที่พลโทวิวัฒน์ บุระนกุล ประธานคณะกรรมการพัฒนาเมืองสภาพพัฒนาการเมือง กล่าวว่า สภาพพัฒนาการเมืองมีหน้าที่ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการเมืองภาคพลเมือง ซึ่งรวมทั้งการสร้างเสริมความเข้มแข็งของประชาธิปไตยที่ชุมชนฐานล่าง ในปีหน้าจะมีการจัดสรรงบประมาณลงไปให้ชุมชน แต่ชุมชนต้องมีความพร้อมในการแก้ปัญหา

เครือข่ายแผนชีวิตชุมชนพึ่งตนเอง 4 ภาค เป็นองค์กรภาคประชาชนที่ดำเนินการส่งเสริมการทำแผนชีวิตชุมชนมาตั้งแต่ปี 2547 รวมพื้นที่แผนชีวิตชุมชนที่ได้ดำเนินงานครอบคลุม 1,400 ตำบล ในปี 2551- 2552 ได้พัฒนาแผนเชิงคุณภาพเพื่อขยายผลการเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่เป้าหมาย 700 หมู่บ้าน ในปี 2553-2554 มีเป้าหมายเพื่อยกระดับตำบลยุทธศาสตร์การพัฒนาจำนวน 152 ตำบล โดยพื้นที่ที่ผ่านการทำแผนชีวิตชุมชน ได้สร้างพื้นที่จัดการตนเองในเรื่องการแก้ปัญหาที่ดินทำกิน การจัดการทรัพยากร การแก้ปัญหาหนี้สิน การพัฒนาอาชีพ และวิสาหกิจชุมชน ฯลฯ ■

สวัสดิการชุมชนจะมีความยั่งยืนกว่ารัฐสวัสดิการ

อัมพร แก้วหนู

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ขณะนี้หลายฝ่ายกำลังถกเถียงหาแนวทางการพัฒนาสวัสดิการสังคมกันอย่างขะมักเขม้น แนวนโยบายของรัฐบาลก็ชัดเจนว่าจะดำเนินการเรื่องนี้อย่างจริงจัง ความคิด ความเห็นที่หลายหลากมากมีนั้นดูเหมือนจะขมวดเป็นประเด็นสำคัญลงมาได้สองสามประเด็น คือ จะมีความครอบคลุมกับกลุ่มคนต่างๆ มากน้อยแค่ไหน จะครอบคลุมสวัสดิการอะไรบ้าง จะเอาเงินมาจากไหน ซึ่งโยงไปประเด็นสำคัญที่สุด คือ ระบบที่ว่านี้จะมีมายั่งยืนทางการเงินได้อย่างไร?

เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าในประเทศแถบยุโรปซึ่งมีระบบรัฐสวัสดิการตั้งมั่นมายาวนานกว่า 100 ปีนั้น คนในประเทศเหล่านั้นต้องจ่ายภาษีให้รัฐมากกว่า 40-50% ของเงินเดือนแต่ละเดือน นั่นคือสิ่งที่ประชาชนต้องแลกกับการมีสวัสดิการที่ดีเยี่ยม ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ครอบคลุมสวัสดิการทุกประเภทตั้งแต่เกิด (หรือยังไม่เกิด) จนตาย ถ้าประเทศไทยจะเดินไปถึงจุดนั้น คนไทยจะยอมจ่ายภาษีมากขนาดนั้นหรือเปล่า ถ้าไม่จ่ายรัฐบาลจะหาเงินมาจากไหน

ขณะนี้เรามีสวัสดิการรักษาพยาบาลฟรี แต่ความจริงคือรัฐบาลต้องตั้งงบประมาณจ่ายแทนเราในปี พ.ศ. 2554 ไม่น้อยกว่า 150,000 ล้านบาท ลูกหลานเราเรียนฟรีในปี 2552 แต่รัฐบาลต้องจ่ายแทนเราไม่น้อยกว่า 11,000 ล้านบาท ข้าราชการรักษาพยาบาลฟรี แต่รัฐบาลต้องจ่ายเงินแทนปีละไม่น้อยกว่า 61,000 ล้านบาท ถ้าเราแจกเงินผู้สูงอายุคนละ 500 บาทต่อเดือน ผู้สูงอายุมีประมาณ 5 ล้านคน เราต้องใช้เงินไม่น้อยกว่า 30,000 ล้านบาทต่อปี ฯลฯ

การขึ้นรถเมล์ฟรี รถไฟฟรี ค่าไฟฟ้าฟรี น้ำประปาฟรี ฯลฯ ล้วนแล้วแต่รัฐบาลต้องหาเงินมาจ่ายแทนเราทั้งสิ้น ถ้ารัฐบาลไม่หารายได้เพิ่ม สวัสดิการต่างๆ เหล่านี้ก็ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ เป็นแค่ “โครงการสวัสดิการ” ไม่ใช่ “ระบบสวัสดิการ” ที่จะตั้งมั่นในสังคมไปยาวนาน

รัฐบาลทั่วโลกมีช่องทางในการหารายได้เพิ่มหลักๆ คือ รายได้เพิ่มจากภาษีอากร ซึ่งอาจจะมาจากการเพิ่มอัตราภาษีที่เก็บอยู่ในปัจจุบันหรือการขยายฐานภาษีเพิ่มประเภทภาษีขึ้น (ดังเช่นภาษีมรดก ภาษีทรัพย์สินดังที่ถกเถียงกันอยู่) วิธีนี้ไม่ยากในทางเทคนิค แต่ยากมากในแง่มุมทางการเมือง เพราะคงไม่มีใครอยากเลือก

รัฐบาลที่ขึ้นภาษี ยิ่งการเพิ่มภาษีทางตรง (เงินเดือน) ซึ่งกระทบกับคนมีเงินเดือนแบบเห็นๆ ก็ยังเป็นวิธีที่มีความเสี่ยงทางการเมืองสูง

ทางเลือกหนึ่งที่มีการพิจารณากันอยู่คือการเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นจัดเป็นภาษีทางอ้อม คือเมื่อขึ้นภาษีกับสินค้า พ่อค้าก็จะผลักภาระภาษีไปยังผู้บริโภค ผลักมากผลักน้อยก็ขึ้นอยู่กับสภาพการแข่งขันของสินค้านั้นในท้องตลาด รัฐบาลปัจจุบันขอชะลอทางเลือกนี้ไปก่อนเช่นกัน

ประเทศที่มีระบบสวัสดิการสังคมดีที่สุดในโลกประเทศหนึ่งคือประเทศฝรั่งเศส ซึ่งมีสวัสดิการครอบคลุมกลุ่มคนทุกประเภทเกือบทั้งหมด มีเกือบทุกประเภทสวัสดิการ แต่ถ้าเราไปเปิดดูสถานะการเงินของระบบสวัสดิการกลางของฝรั่งเศส จะพบข้อมูลที่น่าตกใจว่า ระบบของที่นี่ติดลบ (รายได้ได้น้อยกว่ารายจ่าย) มาตั้งแต่ปี 2002 (2545) ตัวเลขล่าสุดในปี 2008 มีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ถึง 10,200 ล้านยูโร (กว่า 428,000 ล้านบาท) เป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องยังขบไม่แตก ปรากฏการณ์ที่ว่านี้เป็นปรากฏการณ์ของประเทศในยุโรปที่มีระบบรัฐสวัสดิการส่วนใหญ่ในปัจจุบัน

ถ้าเราจะสร้างระบบรัฐสวัสดิการไปในทางนั้นก็เชื่อแน่ว่าเราจะพบจุดจบคล้ายๆ กัน เพราะถ้าพึ่งเพียงหาเงินมาโปะโครงการประชานิยมต่างๆ แต่ละปีก็ยากเย็นแสนเข็ญยิ่งนัก

ไม่มีใครไม่เห็นด้วยในการจัดสวัสดิการให้ประชาชนทุกคนอย่างครอบคลุมทั่วถึง แต่คำถามคือ ระบบแบบไหนเล่าที่จะมีความยั่งยืน?

ในช่วงหลังปี 2520 เป็นต้นมา ชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศมีการจัดตั้งกลุ่ม

ออมทรัพย์ขึ้นมามากมาย ปัจจุบันมีกลุ่มออมทรัพย์มากกว่า 40,000 กลุ่มทั่วประเทศ กลุ่มออมทรัพย์เหล่านี้ส่วนใหญ่มีการจัดสวัสดิการให้สมาชิกในรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย สิ่งที่ระบบนี้แตกต่างจากระบบสวัสดิการอื่นๆ อย่างชัดเจน คือ เงินดอกผลทั้งหมดที่นำมาเป็นสวัสดิการนั้นมาจากสมาชิก เกือบจะไม่มีเงินสมทบจากรัฐบาลเลย จึงเรียกได้อย่างเต็มภาคภูมิว่าเป็นสวัสดิการชุมชน

ตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล โดยสนับสนุนงบประมาณสมทบกับเงินสมทบของสมาชิกประมาณกองทุนละ 55,000-100,000 บาท ปัจจุบันมีกองทุนเหล่านั้นจัดตั้งขึ้นแล้วกว่า 3,352 กองทุนทั่วประเทศ ประมาณการว่ามีสมาชิกไม่น้อยกว่า 2.5 ล้านคน จากกว่า 25,000 หมู่บ้าน มีเงินกองทุนรวม 683 ล้านบาท กองทุนเหล่านี้จัดตั้ง ดำเนินการ ระดมทุน สร้างกฎกติกา และบริหารจัดการโดยคณะกรรมการที่มาจากกรรมการเลือกตั้งของสมาชิก

ปีงบประมาณ 2553 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสมทบกองทุนตามจำนวนสมาชิก คนละ 1 บาท/วัน (ปีละ 365 บาท) ตามข้อเสนอของเครือข่ายสวัสดิการชุมชน โดยที่สมาชิกส่วนใหญ่ก็จะสมทบกองทุนอย่างน้อยวันละ 1 บาทหรือปีละ 365 บาทเช่นกัน ขณะนี้มีการจ่ายเงินสมทบกองทุนไปแล้ว 926 กองทุน สำหรับสมาชิก (อายุการเป็นสมาชิก 1 ปีขึ้นไป) กว่า 530,000 คน งบประมาณ 190 ล้านบาท

จากการวิเคราะห์กองทุนกว่า 3,300 กองทุนดังกล่าวมาแล้ว พบว่าเงินกองทุนประมาณ 84% เป็นเงินที่มาจากสมาชิก

กองทุน เป็นเงินสมทบจาก พอช. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐหลักที่สมทบเรื่องนี้เพียงประมาณ 25% เท่านั้น

สัดส่วนนี้มีความหมายสองสามประการ

ประการแรก กองทุนเหล่านี้สมาชิกมีความเป็นเจ้าของสูงอย่างแน่นอน เพราะเงินส่วนใหญ่มาจากกระเป๋าของเขาเอง การที่จะล้มไปง่ายๆ คงยาก

ประการที่สอง ตัวเลขจากเงินสมทบของรัฐบาลจำนวน 190 ล้านบาทนั้น มีชาวชุมชนที่ได้รับการคุ้มครองถึงประมาณ 530,000 คน นั่นหมายความว่ารัฐใช้งบประมาณเพียงนิดเดียว แต่สามารถสร้างสวัสดิการให้คนจำนวนมาก ถ้าคำนวณกลับไปโดยให้รัฐสมทบกองทุนคนละ 1 บาท/วัน มีสมาชิกกองทุน 2.5 ล้านคน เท่ากับว่ารัฐบาลใช้งบประมาณเพียงปีละ 912 ล้านบาทเท่านั้น แต่สามารถทำให้ชาวบ้าน 2.5 ล้านคนที่อยู่นอกระบบสวัสดิการต่างๆ ได้รับการคุ้มครอง ถูกกว่าโครงการประชานิยมและรัฐสวัสดิการหลายร้อยเท่า

นี่เป็นทางเลือกเรื่องความยั่งยืนหรือเปล่า และถ้ารัฐไม่มีงบประมาณสนับสนุนเพราะด้วยเหตุผลใดๆ ก็ตาม เชื่อแน่ว่ากองทุนเหล่านี้จะไม่ล้มเพราะเงินส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดมาจากสมาชิกและมีการสมทบเงินเข้ากองทุนทุกวันทั่วประเทศ

ปัจจุบันกองทุนสวัสดิการเหล่านี้จ่ายเงินสนับสนุนสมาชิกที่เกิด แก่ เจ็บ ตาย เงินทุนการศึกษา เงินกู้ฉุกเฉิน ภัยพิบัติ ฯลฯ รวมแล้วไม่น้อยกว่า 15 ประเภทสวัสดิการ

กองทุนสวัสดิการที่ชุมชนจัดการเองในปัจจุบันนั้นมีคุณลักษณะของความยั่งยืนอยู่สี่ห้าประการ คือ เงินส่วนใหญ่มาจากการสมทบของสมาชิก สมาชิกมีความเป็นเจ้าของสูง รัฐสมทบน้อยมาก หรือถ้าไม่มีเงินสมทบกองทุนก็ดำเนินการต่อไปได้ การบริหารจัดการ กระจายเบี้ย คณะกรรมการล้วนมาจากสมาชิกทั้งสิ้น และสามารถจัดสวัสดิการได้หลากหลายประเภทมากกว่าการจัดสวัสดิการโดยรัฐ และผลพลอยได้สำคัญของระบบที่ว่านี้คือการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ไม่ใช่สร้างชุมชนที่อ่อนแอและพึ่งคนอื่น (รัฐ) อย่างที่ระบบสวัสดิการในกระแสหลักปัจจุบันเป็นอยู่

สวัสดิการชุมชนจึงน่าจะเป็นระบบที่มีความมั่นคง เป็นภาระกับรัฐบาลน้อยกว่าและมีความยั่งยืนกว่ารัฐสวัสดิการ เพราะคนที่ช่วยกันแบกหามระบบที่สำคัญนี้คือประชาชนและองค์กรชุมชนทั่วประเทศ ■

■ สุวัฒน์ กิขุนทด

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลอุโมงค์ดูแลสมาชิก 25 อย่าง

“กองทุนสวัสดิการของเราอยากให้สมาชิกมีสวัสดิการครอบคลุมตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ เรียกว่าช่วยกันตอนเป็นดีกว่าที่จะช่วยกันตอนตาย แต่เมื่อถึงเวลาตายเราก็มีสวัสดิการช่วยเหลือ ที่ช่วยเรื่องบวชเพราะถือว่าช่วยสืบทอดศาสนา ช่วยเรื่องเกณฑ์ทหารเพราะถือว่าเขาไปเป็นรั้วของชาติ แต่งงาน ทำบุญก็ช่วยเหลือกันตามประเพณี ส่วนที่ถามว่าเราทำได้อย่างไรนั้น นั่นเป็นเพราะว่าเรามีกองทุนที่มาจาก 3 ฝ่าย คือ เงินออมจากชาวบ้านวันละ 1 บาท เงินสมทบจากหน่วยงานท้องถิ่น และเงินสนับสนุนจากรัฐบาลหรือหน่วยงานภายนอก”

อรรวรรณ ขว้างจิตต์ เลขานุการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลอุโมงค์กล่าว

กองทุนสวัสดิการฯ แห่งนี้ มีชื่อเต็มๆ ว่า “กองทุนออมทรัพย์สวัสดิการประชาชนตำบลอุโมงค์” ตั้งอยู่ที่เทศบาลตำบลอุโมงค์ อ.เมือง จ.ลำพูน ก่อตั้งครั้งแรกเมื่อเดือนสิงหาคม 2550 มีการจัดสวัสดิการ 25 อย่าง ครอบคลุมการช่วยเหลือสมาชิก ทั้ง 8 ด้าน ดังนี้คือ 1. เกิด 2. การศึกษา 3. การบวช 4. การเกณฑ์ทหาร 5. การทำบุญประเพณี 6. ผู้สูงอายุ 7. การเจ็บป่วย และ 8. เสียชีวิต ซึ่งจำนวนเงินที่ช่วยเหลือสวัสดิการก็จะเริ่มต้นตั้งแต่ 100 บาท ขึ้นไปในกรณีเจ็บป่วยต้องไปหาหมอ และสูงสุดคือเสียชีวิตจะได้รับเงินรายละ 5,000 บาท ส่วนคนที่เข้าเป็นสมาชิกได้จะต้องเป็นคนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอุโมงค์ เมื่อฝากเงินครบ 1 ปีจึงมีสิทธิได้รับสวัสดิการตามระเบียบที่กำหนดเอาไว้

ปัจจุบันกองทุนออมทรัพย์สวัสดิการประชาชนตำบลอุโมงค์ มีกองทุนเข้าร่วม 13 กองทุน จาก 11 หมู่บ้าน จำนวนสมาชิกทั้งหมด 6,645 คน มีเงินทุนหมุนเวียนทั้งหมดประมาณ 4,150,000 บาท (กรกฎาคม 2553) โดยในแต่ละเดือนสมาชิกแต่ละหมู่บ้านจะนำเงินมาออมร่วมกันรายละ 30 บาท (หมู่บ้านใครหมู่บ้านมัน) หากใครจะรับเงินสวัสดิการก็ต้องนำหลักฐานมายื่นต่อคณะกรรมการ เมื่อตรวจสอบว่าหลักฐานครบถ้วนถูกต้องแล้วก็จะได้รับเงินในวันนั้นไปเลย ทั้งชาวบ้านและคณะกรรมการก็จะถือเอาโอกาสนี้พบปะพูดคุย ถามสารทุกข์สุกดิบหรือถ้ามีเรื่องสำคัญก็จะจัดประชุมร่วมกัน เมื่อเก็บเงินสะสมและเบิกจ่ายสวัสดิการแล้ว เหนี่งของแต่ละกลุ่มก็จะตรวจสอบบัญชีแล้วนำเงินทั้งหมดไปฝากที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรไม่เกินวันที่ 10 ของทุกเดือน หลังจากนั้นในวันที่ 15 ของทุกเดือน

บัวเรียว อริยะ

การประชุมร่วมกัน พร้อมทั้งตรวจสอบบัญชีและทำบัญชีให้เป็นปัจจุบัน

ในด้านการบริหารกองทุนนั้น คณะกรรมการกองทุนฯ ได้จัดสรรงบประมาณกองทุนออกเป็น 4 ส่วน คือ 1. จัดสวัสดิการให้สมาชิก 70% 2. เงินทุนสำรอง 20% 3. ทุนบริหารและดำเนินการ 5% และ 4. ทุนเพื่อการพัฒนา 5% ปัจจุบันกองทุนฯ มีเงินจัดสวัสดิการจำนวน 3,068,586 บาท เงินทุนสำรอง 759,648 บาท ทุนบริหารและดำเนินการ 154,852 บาท และทุนพัฒนา 127,594 บาท รวมเงินทุนสะสมทั้งหมด 4,146,681 บาท ซึ่งเงินกองทุน

แต่ละประเภทนั้น จะมีการเปิดบัญชีแยกออกเป็น 4 ประเภทอย่างชัดเจน

ด้วยการจัดสวัสดิการมากมายหลายประเภทนี้เอง จึงทำให้ผู้ที่มาศึกษาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดสวัสดิการชุมชนจากต่างถิ่นอดตั้งคำถามไม่ได้ว่า “แล้วกองทุนจะมีเงินช่วยเหลือสมาชิกได้เพียงพอและทั่วถึงหรือไม่?” บ้างก็เป็นห่วงกลัวว่ากองทุนจะไม่ยั่งยืน ไม่สามารถช่วยเหลือสมาชิกได้ตลอดรอดฝั่ง โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากเงินช่วยเหลือสวัสดิการเจ็บป่วยของสมาชิก (สวัสดิการข้อที่ 18) ปีละกว่า 1 ล้านบาท คือในปี 2551 มียอดเงินช่วยเหลือรวม 1,239,700 บาท จำนวนผู้ได้รับการช่วยเหลือ 12,397 คน (คนละ 100 บาท ปีละไม่เกิน 12 ครั้ง/คน) และในปี 2552 ที่ผ่านมา ยอดเงินช่วยเหลือรวม 1,702,900 บาท จำนวนผู้ได้รับการช่วยเหลือ 17,029 ราย หรือคิดเป็นเงินช่วยเหลือด้านการเจ็บป่วยสูงเกินกว่า 50% ของเงินช่วยเหลือสวัสดิการทั้งหมด

บัวเรียว อริยะ เหนี่งของกองทุนฯ ชี้แจงเรื่องนี้ว่า ทางคณะกรรมการกองทุนฯ ก็ได้มองเห็นปัญหานี้เหมือนกัน ตอนแรกที่ตั้งระเบียบข้อ 18 ขึ้นมาก็เพราะเห็นว่าชาวบ้านเจ็บป่วยเป็นโรคเบาหวาน เป็นโรคความดันกันเยอะ จึงอยากให้สมาชิกได้ไปหาหมอ โกลัซิดหมอ

“ถ้าใครไปหาหมอมิใช่รับรองกลับมาเราก็จะให้ค่ารถคนละ 100 บาท ปีหนึ่งไม่เกินคนละ 12 ครั้ง ถ้าหากนอนโรงพยาบาลก็จะได้สวัสดิการอีกต่างหาก พอมีสวัสดิการช่วยเหลือค่ารถจึงทำให้สมาชิกไปหาหมอกันเยอะมาก บางคนป่วยเล็กๆ น้อยๆ ก็ไป เพราะไปแล้วได้ค่ารถปีหนึ่งๆ กองทุนต้องจ่ายเฉพาะตรงนี้กว่า 1 ล้านบาท ตอนนี่เราจึงมาคิดกันใหม่ว่าอาจจะเสนอที่ประชุมใหญ่เพื่อตัดสวัสดิการข้อนี้ออกไปแล้วเอาเงินตรงนี้ไปเพิ่มสวัสดิการตอนตายให้มากขึ้น” บัวเรียวเผยถึงแนวทางในการแก้ปัญหาไม่ให้เงินกองทุนร่อยหรอเร็วเกินไป

นอกจากนี้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ คณะกรรมการกองทุนฯ จึงได้รณรงค์และสนับสนุนให้สมาชิกกองทุนและชาวบ้านทั่วไปได้ออกกำลังกาย และลด ละ เลิก พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง ฯลฯ โดยมีการจัดตั้งชมรมแอโรบิคขึ้นทุกหมู่บ้าน บางหมู่บ้านเดินแอโรบิคทุกวัน บางหมู่บ้าน 3 วันครั้ง ขณะที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ก็ออกไปให้คำแนะนำเรื่องสุขภาพและการกินอาหาร

ต่อจากหน้า 9

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลอุโมงค์

เพื่อป้องกันโรค โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ (สสส.)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากองทุนออมทรัพย์สวัสดิการประชาชนตำบลอุโมงค์จะมีรายจ่ายด้านสวัสดิการที่สูงกว่ารายได้จากการสะสมของสมาชิกกองทุนฯ คือ ในปี 2551 มียอดเงินสะสม (70%) รวมประมาณ 2 ล้านบาท แต่มีรายจ่ายรวมประมาณ 2 ล้าน 3 แสนบาท และปี 2552 มียอดเงินสะสมประมาณ 1 ล้าน 5

แสนบาท แต่รายจ่ายรวมประมาณ 2 ล้าน 8 แสนบาท หรือสูงกว่าเงินสะสมเกือบ 1 เท่าตัว แต่ที่กลุ่มยังดำเนินการต่อไปได้ก็เนื่องจากยังได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานในท้องถิ่น และหน่วยงานภายนอกนั่นเอง!!

กล่าวคือ นับตั้งแต่ปี 2550 ถึงปัจจุบัน เทศบาลตำบลอุโมงค์สนับสนุนเงินเข้ากองทุนฯ แล้ว จำนวน 3 ล้านบาท สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนสนับสนุน 55,000 บาท สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ.ลำพูน สนับสนุน 150,000 บาท และรัฐบาลสนับสนุนอีก 2 ล้านบาทเศษ รวมเป็นเงินสนับสนุนทั้งหมดประมาณ 5 ล้าน 2 แสนบาท ทั้งนี้ เทศบาลตำบลอุโมงค์ได้ยืนยันที่จะสนับสนุนกองทุนฯ อย่างต่อเนื่องปีละ 1 ล้านบาท โดยได้ออกเทศบัญญัติรับรองเรื่องการสนับสนุนกองทุนฯ เอาไว้แล้ว

“ถ้าหากเราตัดรายจ่ายเรื่องเงินค่ารถไปหาหมอดีปีละ 1 ล้านบาท และมีเงินสนับสนุนจากเทศบาลปีละ 1 ล้านบาท รวมกับเงินออมของสมาชิกอีกประมาณปีละ 2 ล้านบาทกว่าบาท กลุ่มของเราก็จะเดินหน้าต่อไปได้ และนอกจากนี้เราก็เตรียมที่จะขยายฐานสมาชิกออกไปอีก คือตั้งเป้าจะเพิ่มสมาชิกให้ได้ครบ 7,000 คน โดยเฉพาะคนที่เข้าราชการที่ยังไม่ได้เข้าร่วมกลุ่ม เพราะเขาถือว่าตัวเองมีสวัสดิการแล้ว แต่เราก็จะชวนมาเข้าร่วมเป็นสมาชิก ถือว่าเป็นการออมบุญ ช่วยเหลือคนที่

เดือดร้อนกว่า คือถ้ามีสมาชิกเพิ่มขึ้น กลุ่มของเราก็จะมีเงินกองทุนเพิ่มตามไปด้วย” เจริญญิกกองทุนฯ กล่าว

นอกจากแผนงานในด้านการตัดรายจ่ายและขยายฐานสมาชิกแล้ว ที่ผ่านมากองทุนฯ ยังได้ส่งเสริมให้สมาชิกได้เรียนรู้เรื่อง ‘เกษตรพอเพียง’ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียงของเทศบาลตำบลอุโมงค์เป็นที่เรียนรู้และฝึกอบรม

ไพรัตน์ แสงตัน กรรมการกองทุนฯ กล่าวว่า ที่นี่จะมีการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ปลูกกล้วยไม้ใช้สารเคมี การทำปุ๋ยชีวภาพ การเลี้ยงไก่ 3 สายพันธุ์ เลี้ยงวัว นกกระทา และการเลี้ยงหมูหลุม นอกจากนี้ยังมีกรคัดแยกขยะเพื่อนำไปรีไซเคิลและนำขยะไปทำปุ๋ยอินทรีย์

“ตอนนี้มีสมาชิกกองทุนฯ ที่เข้าร่วมโครงการแล้วนำไปใช้จริง 84 ครอบครัว โดยเฉพาะการปลูกกล้วยไม้ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจของที่นี่ เมื่อไม่ใช้สารเคมีเราก็สามารถลดรายจ่ายลงได้ สมาชิกที่สนใจก็สามารถมาเรียนรู้เพิ่มเติมได้ ถือเป็นการส่งเสริมการทำเกษตรแบบพอเพียง” ไพรัตน์กล่าว

ในด้านการจัดสวัสดิการทุนการศึกษา ก็ถือว่าเป็นจุดเด่นของที่นี่ เพราะในแต่ละปีจะมีนักเรียนที่ได้รับทุนไม่ต่ำกว่า 300 ราย โดยกองทุนฯ จะมอบทุนให้แก่เด็กนักเรียนที่เรียนจบตามระดับชั้น เช่น จบ ป.6, จบ ม.3, จบ ม.6 หรือ ปวช. จนถึงระดับปริญญาตรี เงินทุนการศึกษาก็เริ่มตั้งแต่ 500 - 1,500 บาท

ด.ญ.อริสรา โปธิ อายุ 13 ปี เรียนชั้น ม.1 โรงเรียนบ้านป่าเส้า เล่าว่า เธอสมัครเป็นสมาชิกตั้งแต่ตอนเรียนชั้น ป.5 และครอบครัวรวม 8 คนก็สมัครเป็นสมาชิกกองทุนทั้งหมด โดยเธอจะสะสมเงินเข้ากองทุนเดือนละ 30 บาท เงินที่เอามาสะสมก็เป็นเงินที่เหลือจากการซื้อขนมหรือเอาไปใช้ในโรงเรียน ถือว่ากองทุนได้ช่วยฝึกระเบียบ วินัยในการออมเงิน

“บางวันเหลือเงิน 1 บาทก็หยอดใส่กระปุกออมสิน บางวันเหลือเงินมากกว่าก็ใส่มากกว่า แต่ต้องใส่ทุกวัน พอถึงสิ้นเดือนก็เอาไปฝากไว้ที่กองทุน ตอนนี้หนูมีเงินสะสม 1,170 บาท ตอนจบชั้น ป.6 หนูได้รับทุนการศึกษาจากกองทุน 500 บาท ก็เอาเงินนี้ไปใส่ออมสิน ที่โรงเรียนก็มีการฝากออมทรัพย์เป็นรายวัน หนูก็ได้เอาเงินไปฝากด้วย ตอนนี้ก็มีเงินฝากแล้ว 400 บาท”

กองทุนออมทรัพย์สวัสดิการประชาชนตำบลอุโมงค์นับแต่แรกตั้งจนถึงวันนี้เพิ่งมีอายุไม่กี่ขวบปี แต่ก็ได้จัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกมาแล้วมากมาย หากคิดเป็นตัวเงินก็คงจะไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท แต่ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นก็คือการมีส่วนฝึกนิสัยในการประหยัดอดออม ไม่ฟุ่มเฟือย ให้แก่เด็กฯ ซึ่งจะเป็นรากฐานที่มั่นคงของกองทุนสวัสดิการต่อไป... ■

25 สวัสดิการของกองทุนออมทรัพย์สวัสดิการประชาชนตำบลอุโมงค์

เกิด

1. เงินขวัญถุงเด็ก 500 บาท
2. แม่คลอดลูก 500 บาท

การศึกษา

3. จบชั้น ป.6 รายละ 500 บาท
4. จบชั้น ม.3 รายละ 500 บาท
5. จบชั้น ม.6 รายละ 1,000 บาท
6. จบอนุปริญญาหรือเทียบเท่า รายละ 1,200 บาท
7. จบปริญญาตรี รายละ 1,500 บาท

บวช

8. บวชเณร 1 พรรษาขึ้นไป รายละ 2,000 บาท
9. บวชเป็นพระภิกษุ 1 พรรษาขึ้นไป รายละ 3,000 บาท

เกณฑ์ทหาร

10. ฝ่ายการเกณฑ์ทหารประจำปี รายละ 3,000 บาท

ทำบุญ

11. แต่งงานจดทะเบียนสมรสครั้งแรก รายละ 1,000 บาท
12. ทำบุญขึ้นบ้านใหม่หลังแรก รายละ 1,000 บาท

ผู้สูงอายุ

13. ฝากออมครบ 180 วัน และอายุครบ 80 ปี ปีละ 1,200 บาท
14. ฝากออมครบ 180 วัน และอายุครบ 70 ปี ปีละ 600 บาท
15. ฝากออมครบ 10 ปี และอายุครบ 60 ปี ปีละ 1,800 บาท
16. ฝากออมครบ 15 ปี และอายุครบ 60 ปี ปีละ 2,400 บาท
17. ฝากออมครบ 25 ปี และอายุครบ 60 ปี ปีละ 3,600 บาท

เจ็บป่วย

18. เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลได้ค่าเดินทางครั้งละ 100 บาท ไม่เกินคนละ 12 ครั้งต่อปี
19. นอนโรงพยาบาลคืนละ 100 บาท ไม่เกิน 12 คืนต่อปี

เสียชีวิต

20. ฝากออมครบ 180 วันขึ้นไป เสียชีวิตได้รับเงินรายละ 2,500 บาท
21. ฝากออมครบ 2 ปีขึ้นไป เสียชีวิตได้รับเงินรายละ 3,000 บาท
22. ฝากออมครบ 4 ปีขึ้นไป เสียชีวิตได้รับเงินรายละ 3,500 บาท
23. ฝากออมครบ 6 ปีขึ้นไป เสียชีวิตได้รับเงินรายละ 4,000 บาท
24. ฝากออมครบ 8 ปีขึ้นไป เสียชีวิตได้รับเงินรายละ 4,500 บาท
25. ฝากออมครบ 10 ปีขึ้นไป เสียชีวิตได้รับเงินรายละ 5,000 บาท

■ ประพันธ์ สีด้า

สร้างภูมิคุ้มกัน ไร้พรมแดนกัน ด้วยสวัสดิการชุมชนที่ตำบลบุงคล้า

ตำบลบุงคล้า อำเภอบึงคล้า จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งคลอดออกมาเป็นจังหวัดใหม่อันดับที่ 77 ของประเทศไทย มีชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีจุดผ่านแดนซึ่งเป็นจุดผ่อนปรนที่อำเภอบึงคล้า-เมืองปากกระดิง แขวงบอลิคำไซ เปิดให้บริการทุกวันอังคารและวันศุกร์ เพื่อให้ผู้คนทั้งสองฟากฝั่งได้มาพบปะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพราะคนสองฝั่งคือเครือญาติกัน ซึ่งหากไล่เรียงจากรากเหง้าความเป็นมาคนที่นี้มีเชื้อสายไทยย้อย ไทพวน ย้ายถิ่นฐานมาจากตำบลหนองเดิ่น จังหวัดบึงกาฬ และส่วนหนึ่งมาจากบ้านเชียง บ้านทุ่งยาว บ้านโพน เมืองพวน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สำหรับคนสองฝั่งโขงแล้วการเปิดด่านคือการเชื่อมโยงวิถีชีวิตไม่ให้ถูกปิดกั้นเหมือนเมื่อครั้งอดีตที่เคยเกิดขึ้นในช่วงการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง เวลานี้การข้ามฟากของพี่น้องจากฝั่งลาวเพียงแค่นั่งโดยสารเรือยนต์ เข้ามาจับจ่ายซื้อข้าวของและกลับไปใช้เวลาไม่ถึง 2 ชั่วโมง บางครั้งคนลาวฝั่งโน้นก็นำสินค้ามาวางขายสร้างรายได้ให้กับชาวชุมชน หรือบางคนก็เข้ามามีครอบครัวเป็นฝั่งเป็นฝา เป็นความเกื้อกูลกันตามหลักสัทธิมุขยชนที่คนทั้งโลกต้องมีให้กัน

“ตัวอย่างที่เห็นชัดเจนก็คือ เมื่อตำบลบุงคล้าได้ก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้นมาก็มียี่พี่น้องจากฝั่งลาวเข้ามาเป็นสมาชิกกัน ซึ่งเราก็ไม่ได้ปิดกั้นเพราะกองทุนสวัสดิการชุมชนของเราไม่ได้ห้ามให้คนต่างชาติเข้ามาเป็นสมาชิกเลยแม้เขาจะไม่มีบัตรประชาชน ไม่มีเลข 13 หลักก็ตาม แต่เราใช้คำว่าเกื้อกูล เอาความไว้เนื้อเชื่อใจ เพราะเราก็เห็นเขาแทบทุกวัน และยังรู้จักบ้านช่องเพราะกรรมการกองทุนของเราเดินทางไปเยี่ยมยามสมาชิกไม่ได้ขาด” นางนุชวรา ดอนกิด ผู้จัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เอ่ยอย่างภาคภูมิใจที่ได้เห็นกองทุนเปิดกว้างสำหรับคนทุกคน กองทุนสวัสดิการชุมชน ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2548 มีชาวบ้านสนใจครั้งแรก 154 คน เงินกองทุนที่ได้จากการรับสมัครและจากการลงขันวันละ

1 บาท ครั้งแรกจ่าย 365 บาท ค่าสมัคร 20 บาท มีเงินตั้งต้น 21,494 บาท ซึ่งส่วนใหญ่ก็ล้วนมาจากสมาชิกของสถาบันการเงินแรกๆ เราจัดสวัสดิการให้ 4 ด้าน คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย และได้ใส่ใจขยายการดูแลไปอีก 4 ด้าน คือ ผู้ด้อยโอกาส ทูกรศึกษา สวัสดิการเงินกู้ และสวัสดิการคนว่างงาน

เราทำงานกันแบบไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย แม้จะเป็นช่วงฤดูทำนา ที่ต้องเร่งรีบปักดำ แต่คณะกรรมการยังเดินพุดคุยกับชาวบ้านในช่วงเย็นๆ เจอใครรู้จักที่ไหนก็พุดเรื่องสวัสดิการให้ฟัง เพื่อเขาจะได้เอาไปขยายต่อ ส่วนผู้ที่เป็สมาชิกของสถาบันการเงินก็ยังช่วยอีกแรง ซึ่งเรื่องการจัดสวัสดิการชุมชนที่พุดกันปากต่อปากนี่เองได้ขยายเผยแพร่ไปทั้งตำบล ชาวบ้าน พ่อค้า แม่ค้า ข้าราชการหรือแม้แต่พี่น้องจากฝั่งลาวที่มามีครอบครัวที่เมืองไทยก็เฮโลสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกของกองทุนฯ ซึ่งปัจจุบันนี้มีสมาชิกกว่า 809 คน เงินออม 1,119,909 บาท และเงินสมทบจากรัฐบาล 278,655 บาท สำหรับการช่วยเหลือสมาชิกนอกเหนือจากเรื่องเงินทองแล้ว กองทุนสวัสดิการยังช่วยฝึกสมาชิกรู้จักการทำบัญชีรายรับรายจ่าย เพื่อให้รู้จักการประหยัดคอดออมให้สมาชิกมีเงินมาฝากที่สถาบันการเงิน และส่งเสริมให้ปลูกผักสวนครัวข้างรั้วบ้านอย่างน้อยคนละ 7 อย่าง เช่น กะเพรา พริก มะเขือ ข่า ตะไคร้ มะละกอ เป็นต้น เพื่อให้เขาสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน ซึ่งแนวทางดังกล่าวช่วยให้ชีวิตไม่ขัดสน เพราะคนอีสานต้องมีพริก, มะละกอกินทุกวัน นอกนั้นเรายังส่งเสริมเงินทุนไป

พัฒนาด้านอาชีพเสริม นำครูภูมิปัญญามาช่วยคิดคำนวณเรื่องการทำเกษตรว่าพืชชนิดใดควรปลูกช่วงไหนที่จะได้ผลผลิตสูงและเป็นการลดต้นทุนการผลิตได้อีกทาง ทางด้านแผนงานในอนาคตและลงมือไปแล้วบางส่วน คือ การทำโรงน้ำดื่มเพื่อชุมชน ซึ่งเป็นการต่อยอดมาจากการอุดหนุนจากรัฐบาล เพราะบ่อน้ำธรรมชาติในชุมชนไม่สามารถดื่มได้แล้วเพราะมีสารเจือปนและมีตะกอนสูงมาก จากสถิติที่ชาวบ้านต้องเข้าโรงพยาบาลด้วยอาการโรคนี้วเป็นจำนวนมาก ส่วนน้ำที่นำมาขายที่ตำบลบุงคล้าก็อยู่ไกลถึงบึงกาฬ บางวันรถส่งน้ำพอถึงระหว่างทางก็หมดแล้ว บางบ้านต้องซื้อน้ำขวดกิน เราจึงได้สร้างโรงน้ำดื่มเพื่อบริการชุมชน คนจะขาดน้ำไม่ได้ ซึ่งนอกจากกองทุนแล้วทาง อบต. บุงคล้ายังได้ให้การสนับสนุนงบประมาณ 100,000 บาท เพื่อลดความเดือดร้อนให้ชุมชน

นอกจากนั้นยังมีโครงการห้องพิเศษสำหรับผู้ป่วยให้กับสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งปกติห้องพิเศษนั้นจะมีราคาแพง คนที่จะนอนได้ก็จะมีแค่คนรวยหรือข้าราชการเท่านั้น แต่สำหรับชาวบ้านแล้วถ้าพึ่งเงินจะเดินทางไปโรงพยาบาลยังไม่มี เรื่องนี้ได้ประสานความร่วมมือไปที่โรงพยาบาลบุงคล้าแล้ว เราหวังว่าแม้จะไม่ใช่ห้องพิเศษที่สุขสบายแต่ถ้ามีห้องบริการแบบราคาถูกลง กองทุนสวัสดิการก็จะจ่ายให้อัตราคืนละ 300 บาทที่พอจะทำได้

สำหรับเรื่องสุขภาพ เรายังมีโรงนวดแผนไทยคอยให้บริการ ส่วนเรื่อง

ของการแก้หนี้ให้กับสมาชิกก็มีการให้กู้ยืมไปปิดบัญชีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (กส.) ที่มีดอกเบี้ยสูงกว่ากองทุนสวัสดิการ

อีกหนึ่งเรื่องที่เราคิดกันมานานคือ กู้บ้านอายุ โดยตั้งไว้ที่คนละ 40,000 บาท มีผู้ค้าประกัน 4 คน โดยไม่ต้องส่งเงินต้น แต่ให้จ่ายแค่ดอกเบี้ยแทน เมื่อเสียชีวิตก็หักจากการกู้บ้านอายุ ที่เราเรียกว่า “คนตายก็ยังได้รับ พอตายแล้วยังมีคนเก็บ”

ด้านนางบุญ มุงคุณ สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบุงคล้า รายนี้คือเพื่อนบ้านจากฝั่งลาว ซึ่งเธอบอกว่าเข้ามาเป็นสมาชิกได้ 3 ปีแล้ว นับว่าช่วยได้มากทีเดียวเพราะได้กู้เงินจากกองทุนฯ ไปประกอบอาชีพจำนวน 20,000 บาท เอาไปทำนาและค้าขายจนทุกวันนี้ชีวิตที่ดีขึ้นแล้วทำไม่กองทุนฯ จึงกล้าให้กู้ยืมตั้ง 20,000 บาท เธอบอกว่ามีคนไทยค้าประกันให้ ก็ขอบคุณเขาขณะที่เขามั่นใจเชื่อมั่นเราว่าจะไม่โกงเขา เราจึงตอบแทนเขาโดยการชักชวนญาติพี่น้องที่อยู่ฝั่งลาวมาเป็นสมาชิก ซึ่งตอนนั้นก็ไม่มีต่ำกว่า 50 คน บางคนก็มาได้สามีหรือภรรยาที่เมืองไทยเราก็อยากจะทำไปฝั่งโน้นนะแต่เราทำไม่เป็น หากขึ้นทำไปรับรองเสียเปล่า

เรื่องนี้เป็นประเด็นที่น่าขบคิดเช่นกันว่ากองทุนสวัสดิการที่คนไทยคิดเอง ทำเองแล้วยังจะกลัวว่ากองทุนจะล้ม หรือยังกลัวว่าจะมีการคดโกง ตามตำรวจซุกกิด ดอนกิด ประธานกองทุนสวัสดิการฯ ให้ความเห็นว่าเราต้องการเห็นคนที่ทุกข์ยากมีชีวิตที่ดีขึ้น คนลาวเขาก็เป็นคนเหมือนคนไทย เพียงแต่มีพรมแดนกันที่เท่านั้น และอีกอย่างที่เราเชื่อใจเขาก็เพราะเขาก็มีญาติพี่น้องที่อยู่เมืองไทย อีกอย่างเขาไม่ได้มาคนเดียวแต่เขากลับไปชักชวนญาติๆ เข้ามาเป็นสมาชิก หากจะโกงเขาคงไม่ต้องเที่ยวไปโฆษณาให้อับอาย

การขยายอาณาเขตของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่กินเข้าไปถึงเพื่อนบ้านจึงเป็นเรื่องการันตีและเป็นคำตอบสุดท้ายได้ว่า กองทุนสวัสดิการชุมชน คือความเกื้อกูล ความมีน้ำใจเอื้ออารีต่อกัน ที่จะเป็ภูมิคุ้มกันให้ชุมชนเข้มแข็งยั่งยืน ไร้พรมแดนกัน ■

“ทางด้านแผนงานในอนาคตและลงมือไปแล้วบางส่วน คือ การทำโรงน้ำดื่มเพื่อชุมชน ซึ่งเป็นการต่อยอดมาจากการอุดหนุนจากรัฐบาล เพราะบ่อน้ำธรรมชาติในชุมชนไม่สามารถดื่มได้แล้วเพราะมีสารเจือปนและมีตะกอนสูงมาก จากสถิติที่ชาวบ้านต้องเข้าโรงพยาบาลด้วยอาการโรคนี้วเป็นจำนวนมาก ส่วนน้ำที่นำมาขายที่ตำบลบุงคล้าก็อยู่ไกลถึงบึงกาฬ บางวันรถส่งน้ำพอถึงระหว่างทางก็หมดแล้ว บางบ้านต้องซื้อน้ำขวดกิน เราจึงได้สร้างโรงน้ำดื่มเพื่อบริการชุมชน คนจะขาดน้ำไม่ได้ ซึ่งนอกจากกองทุนแล้วทาง อบต. บุงคล้ายังได้ให้การสนับสนุนงบประมาณ 100,000 บาท เพื่อลดความเดือดร้อนให้ชุมชน”

■ จิตกร วงศ์บุญวีร์

บ้าน วัด โรงเรียน ร่วมสร้างกองทุนสวัสดิการ ต.โพประจักษ์

ตำบลโพประจักษ์ อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี เป็นเพียงตำบลเล็กๆ ที่คนทั่วไปอาจไม่คุ้นชื่อ ทว่าตำบลแห่งนี้มีดีพอที่จะดึงดูดให้คนที่มิใช่ผู้รู้เรื่องการทำสวัสดิการชุมชนแบบครบวงจร และเป็นพื้นที่ที่เกิดจากการทำงานร่วมกันระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน เข้ามาเยี่ยมชมเรียนรู้ประสบการณ์

นายสมศักดิ์ มุกทอง ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชน ต.โพประจักษ์ เล่าว่า เหตุที่ต้องจัดตั้งกองทุนสวัสดิการก็เนื่องมาจากสวัสดิการที่รัฐจัดให้ไม่ครอบคลุมทั่วถึง หรือไม่ทันต่อความเดือดร้อน ไม่อาจแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง และด้วยงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ด้วยสาเหตุนี้เองที่เป็นเหมือนจุดชนวนให้ชมรมผู้เฒ่าโรงพยาบาลท่าช้างได้รวมตัวกันจัดตั้งกองทุนสวัสดิการในวันเลี้ยงอาหารฟรี เมื่อสมัครเป็นสมาชิก ยามเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาลตั้งแต่ 3 คืนขึ้นไปจะได้รับการช่วยเหลือครั้งละ 200 บาท หากเกิดเสียชีวิตจะช่วยส่งวิญญาณ 1,000 บาท เป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรม 1 คืน

“เราทำกันมาอย่างนี้ตั้งแต่ปี 2542 จนกระทั่งปี 2547 ผมได้ไปรับฟังแนวคิดการจัดกองทุนฯ โดยให้สมาชิกออกกันวันละบาทจากนายศิวกรณ์วิสิฐ อ่วมป่วน ที่สมาชิกจะดูแลกันจนกระทั่งเสียชีวิต จึงได้นำแนวคิดมาถ่ายทอดต่อชมรมผู้สูงอายุรับรู้รับทราบ และเห็นว่าเป็นการจัดสวัสดิการที่คล้ายคลึงกับชมรมจัดอยู่ แต่มีรายละเอียดและการช่วยเหลือครอบคลุมคนทุกเพศทุกวัยและเป็นสวัสดิการแบบครบวงจรชีวิต”

เขามองว่าการจัดสวัสดิการแบบนี้จะสร้างวัฒนธรรมให้สังคม เพราะประชาชนจำนวนไม่น้อยไม่เคยสัมผัสคำว่าสวัสดิการเลย ซึ่งจะเป็นการลดปัญหาทางสังคม สมาชิกทุกคนจึงพร้อมใจกันให้จัดตั้งกองทุนฯ โดยทุกคนยินดีออกวันละ 1 บาท และมีการคัดเลือกคณะกรรมการขึ้นมาดำเนินงาน โดยเลือกจากหมู่บ้านละ 3 คน รวมทั้งหมด 15 คน และพร้อมๆ กับเปิดรับสมัครสมาชิกเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2548 มีผู้สนใจมาเป็นสมาชิกกว่า 300 คน

จากการจุดประกายความคิดที่ว่าทำแล้วได้อะไร ประธานกองทุนสวัสดิการ ขยายความว่า ได้คนมีใจที่จะร่วมกันทำงานสร้างสรรค์สังคม ได้กองทุนที่คอยช่วยเหลือกันตั้งแต่เกิดจนตาย รวมทั้งการศึกษา สาธารณภัย ผู้ด้อยโอกาส และทุนประกอบอาชีพ และได้สังคมคุณธรรม สังคมไม่ทอดทิ้งกัน สังคมอยู่ดีมีสุข ผลของการประหยัดยังส่งผลต่อการพึ่งตนเอง เพื่อลูกหลานหลานเพื่อนพ้องน้องพี่ในชุมชน สร้างสวัสดิการชุมชนให้เติบโตเป็นกองมรดกตกทอดสู่ลูกหลาน

มรดกที่สมศักดิ์กล่าวถึงในที่นี้ก็คือ ทุนคน ทุนภูมิปัญญา และทุนเงินตรา ซึ่งจะเป็นเครื่องมือให้ชุมชน

หลังช่วยกันรักษาไว้เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหของชุมชน และสร้างความอยู่ดีมีสุขให้แก่ชาวบ้าน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ปรับเปลี่ยนวิถีชุมชนจากรอรับเป็นร่วมให้ จึงไม่ต้องกังวลเลย ยิ่งเรามีกองทุนของเราแล้ว มีระบบการบริหารจัดการที่ดี คนที่ยังไม่ได้เข้ามาเป็นสมาชิกก็มั่นใจและอยากเข้าร่วม กองทุนของเราก็จะเติบโตขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งไม่เพียงคนในตำบลจะมั่นใจ หากเราประสานความร่วมมือไปยัง อบต. หรือหน่วยงานอื่นๆ และถือโอกาสชวนเขามาร่วมด้วยช่วยกันเราก็จะมีเงินมากขึ้น มีคน มีความรู้มากขึ้นเอง

สำหรับที่มาของเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนก็ได้จากการออมจากสมาชิก 945,386 บาท จากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) 100,000 บาท รับจากการบริจาคงานศพ 15,000 บาท จากกองทุนภัยพิบัติตำบลโพประจักษ์ 30,000 บาท, จาก อบต.โพประจักษ์ 40,000 บาท และจากการสมทบจากรัฐบาล 188,705 บาท และเมื่อเข้าเป็นสมาชิกแล้วจะได้รับสวัสดิการ คือ รับขวัญเด็ก 1,000 บาท เยี่ยมแม่ 500 บาท เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล 3 คืน 500 บาท ปีละ 2 ครั้ง เสียชีวิตปีแรก 10,000 บาท และปีต่อไปเพิ่มปีละ 1,500 บาท สมาชิกทุพพลภาพจะได้รับยกเว้นการออกวันละบาท แต่จะได้รับสิทธิตามสมาชิกทั่วไป และสมาชิกกู้เงินไปเป็นทุนหมุนเวียน

เมื่อถามถึงผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกและได้รับสวัสดิการคือคนกลุ่มไหน เขาบอกว่า จะเป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยได้รับความช่วยเหลือคนละ 1,000 บาท ช่วยเหลือเด็กยากจนแต่เรียนดีคนละ 500 บาท ปีละ 5 ทุน สรุปการจ่ายสวัสดิการให้กับสมาชิกทั้งสิ้น 584,000 บาทเศษ

ต้นทุนกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโพประจักษ์ไม่ได้ทำเพียงแก่ภาคประชาชน ยังมีโครงการสวัสดิการการกุศลเพื่อชุมชนวัดโสภณอีกด้วย กล่าวคือเมื่อปี 2537 พระครูศีลคุณากร เจ้าอาวาสวัดโสภณและเจ้าคณะในขณะนั้นได้ประชุมพระลูกวัด กรรมการวัด และผู้นำชุมชน โดยชาวบ้านทั้งตำบลหลายรายเมื่อเสียชีวิตไปแล้ว

ไม่มีเงินจัดงานตามประเพณีญาติผู้เสียชีวิตก็มาขอยืมเงินวัด ทางวัดเองจึงอยากตอบแทนบุญคุณชาวบ้านที่ได้บิณฑบาตทุกวัน โดยเบื้องต้นเมื่อพระสวดพระอภิธรรมงานศพ วัดจะมอบเงินที่ได้รับการถวายจากเจ้าภาพคืนเจ้าภาพ เพื่อนำเงินจำนวนดังกล่าวไปจัดงานตามประเพณีต่อไป

และเมื่อปี 2543 พระครูศีลคุณากรได้ลาสิกขาไป คณะกรรมการจึงปรึกษาให้พระรับเงินจากเจ้าภาพองค์ละ 1 ชอง และเงินมาตีค่าไม่ต้องคืนเจ้าภาพ ซึ่งก็ยึดถือปฏิบัติเรื่อยมา และเจ้าภาพจัดงานศพก็ได้นำเงินไปบริจาคให้สาธารณประโยชน์ในชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ชมรมผู้สูงอายุ กองทุนสวัสดิการชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกองทุนพวงหรีด เป็นต้น

ประธานกองทุนฯ ร่ายรายละเอียดการจัดสวัสดิการแบบเอื้ออาทรครบ “บวร” คือ บ้าน วัด โรงเรียน ของเงินบริจาคที่วัดส่งคืนเจ้าภาพงานศพว่า เจ้าภาพงานศพนำเงินไปใช้ในกิจการงานศพหรือบริจาคให้สาธารณประโยชน์ วัดนำเงินไปซ่อมแซมหรือนำไปเป็นค่าน้ำค่าไฟฟ้า ส่วนโรงเรียนนำไปบำรุงการศึกษาเพื่อเป็นทุนการศึกษาเด็กนักเรียนเรียนดีแต่ยากจน ชมรมผู้สูงอายุนำไปเป็นค่าอาหารจัดเลี้ยงผู้สูงอายุ กองทุนสวัสดิการชุมชนนำไปสมทบเข้ากองทุนช่วยเหลือสมาชิก ศูนย์พัฒนาเด็กนำไปเป็นค่าอาหารกลางวันเด็ก กองทุนพวงหรีดนำไปซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกสอนนักเรียนทำพวงหรีดจากเครื่องเขียน แบบเรียน ชุดกีฬา ชุดลูกเสือ เนตรนารี เมื่อมีงานศพเจ้าภาพก็จะมาซื้อพวงหรีดของโรงเรียน และเมื่อเสร็จงานเจ้าภาพก็จะนำชู้ดนักเรียนไปมอบให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนและยากจนต่อไป

ปัจจุบันกองทุนฯ ยังได้ยกระดับเป็นเครือข่ายระดับจังหวัด ซึ่งการบริหารจัดการของกองทุนได้เปลี่ยนระบบไปเป็นการสมทบวันละบาทจากสมาชิก โดยแบ่งการสมทบออกเป็น การสมทบระดับตำบล 303 บาท สมทบระดับจังหวัด 12 บาท และกองทุนประกันความเสี่ยง 50 บาท รวมคนละ 62 บาท ส่งเข้าสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งถือว่าเป็นระบบร่วม โดยมีเกณฑ์ของการช่วยเหลือ ดังนี้ เกิด ค่าของขวัญเยี่ยม 500 บาท และเงินช่วยเหลือต่างหาก 1,000 บาท แต่ อายุ 80 ปีขึ้นไปช่วยสวัสดิการ 1,000 บาท ป่วย 500 บาท จากเงินกองทุนวันละบาท และ 200 บาทจากเงินชมรมผู้สูงอายุ 2 ครั้งต่อปี และเสียชีวิต 10,000 บาท และเพิ่มขึ้นปีละ 3,000 บาท

ปัจจุบันเราได้จ่ายสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดสิงห์บุรีไปแล้ว คือ เงินสมทบสมาชิกวันละบาทจำนวน 267,530 บาท เงินสมทบ พอช. 100,000 บาท ซึ่งปัจจุบันกองทุนสวัสดิการชุมชนจ่ายช่วยเหลือครอบครัวผู้เสียชีวิตไปแล้ว 28 ราย เป็นเงินประมาณ 400,000 บาท

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการกองทุนสวัสดิการสังคมนอกจากจะทำให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจที่สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้โดยไม่ต้องกังวลว่าจะไม่มีใครมาช่วยเหลือนแล้ว ความงดงามที่เกิดขึ้นในชุมชนยังจะได้รับการสานต่อสืบทอดไปยังชนรุ่นหลังให้เกิดความรักใคร่กลมเกลียว ซึ่งเป็นมรดกตกทอดที่ได้มาจากการมีกองทุนสวัสดิการชุมชน ที่มุ่งสร้าง “ทุนคน ทุนภูมิปัญญา และทุนเงินตรา” นั่นเอง ■

■ จิตกร วงศ์บุญวีร์

สวัสดิการชุมชน ต.คลองหินปูน แก้ปัญหาที่ดิน-ปลดหนี้ให้สมาชิก

ตำบลคลองหินปูน อำเภอนำเข้ จังหวัดสระแก้ว มีทั้งหมด 16 หมู่บ้าน ประชากรรวม 9,638 คน มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบจึงเหมาะแก่การเพาะปลูก ฐานะโดยรวมของแต่ละครอบครัวค่อนข้างยากจน และมีหนี้สิน โดยเฉพาะหนี้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ฯ

คนที่นี่ไม่ใช่คนดั้งเดิม แต่เป็นคนที่ย้ายมาจากการที่ไม่มีที่ดินทำกิน จึงเร่ร่อนอพยพมาจับจองที่ดินทำกินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้

ละออ ดาว ศิลา น้าเที่ยง ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองหินปูน กล่าวว่า กองทุนฯ ริเริ่มมาจากคนในชุมชนได้มองถึงการช่วยเหลือกัน เพื่อเป็นต้นทุนให้ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนได้มีเพื่อนสมาชิกดูแล และเป็น การฟื้นความสัมพันธ์ของคนให้รู้จักช่วยเหลือกันเองในชุมชน ก่อนที่คนภายนอกจะเข้ามาช่วยเหลือเรา

กองทุนฯ จึงได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2551 โดยร่วมกับกลุ่ม/องค์กรต่างๆ ในชุมชน ได้มีสวัสดิการช่วยเหลือกัน ในชุมชน ซึ่งก็เป็นการออมในลักษณะการให้สัจจะต่อตนเองทุกวันเพียงวันละหนึ่งบาท เพื่อนำไปร่วมทำบุญกับคนอื่นเมื่อสมาชิกเดือดร้อน เป็นที่พึ่งของคนในชุมชนด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

การนำแนวคิดเรื่องการก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนให้สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด ย่อมจะต้องร่วมวางแผนกันทั้งตำบลไม่ว่าชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือแม้แต่หน่วยงานท้องถิ่นที่เป็นผู้แทนของชุมชนที่เลือกไป ให้ได้เห็นถึงวิธีการ แผนงาน โดยชุมชนต้องถามตนเองว่า การที่จะทำอะไร ต้องรู้ปลายทางที่จะก้าวเดิน ซึ่งการก่อเกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองหินปูนก็เช่นเดียวกัน การสกัดเอาแนวคิดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติก็ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมและสมาชิกเห็นพ้องต้องกันจะนำไปสู่ความยั่งยืนของกองทุนฯ ในภายภาคหน้า และให้สมาชิกเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา รูปธรรมที่เราทำกันจึงมีชาวบ้านมาเป็นสมาชิกจำนวนมาก ทั้งๆ ที่เราเพิ่งเปิดทำการมาได้เพียง 2 ปีเศษเท่านั้น

ละออ ดาว ขยายความอีกว่า กระบวนการพัฒนาของเราเท่าที่เห็น เรามีเครื่องมือรอบกายเพียงแต่ว่าใครจะหยิบฉวยมาใช้ประโยชน์เท่านั้น ซึ่งเครื่องมือที่ชุมชนนำมาใช้ได้ที่ดีที่สุด คือ สภาพองค์กรชุมชนที่เป็นทั้งแม่แรงดึงให้ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานรัฐ เข้ามาทำงานร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นการยกระดับองค์ความรู้เพื่อให้ชุมชนสามารถนำไปถ่ายทอดต่อเพื่อนพ้องในชุมชนให้เข้ามาเป็นสมาชิกกองทุน อีกอย่างที่ใช้ได้ผลที่สุด คือการประชาสัมพันธ์

แบบโบราณ คือการบอกเล่าจากปากต่อปาก

ถามว่าที่ตำบลมีโครงสร้างคณะกรรมการเพื่อมาเสริมศักยภาพการทำงาน โดยมีที่ปรึกษา 7 คน เป็นคนที่ชุมชนให้ความเคารพนับถือและมีประวัติไม่คดโกง มีประธาน 1 ท่าน รองประธาน 1 ท่าน ที่เป็นคนช่วยเหลือและเสียสละ มีฝ่ายบัญชีที่มีความซื่อสัตย์ และมีคณะกรรมการมาจากทั้ง 16 หมู่บ้านที่มีคุณสมบัติที่ไม่แตกต่างจากที่กล่าวมาข้างต้น และจะมีการประชุมกันทุก 2 เดือน เวลา 09.00 นาฬิกา มาพร้อมเพียงกันโดยไม่ต้องบอกกล่าวเพราะทุกคนรู้หน้าที่เป็นอย่างดี นี่แหละจึงเป็นที่มาของความเข้มแข็ง ชุมชนจัดการตนเอง

ด้านผลการดำเนินงานที่ผ่านมา การรับฝากเงิน ออมบุญ จ่ายสวัสดิการ ซึ่งคณะกรรมการแต่ละหมู่บ้านจะมีหน้าที่กำกับดูแล และยังมีแผนพัฒนาคณะกรรมการและสมาชิกให้เป็นผู้รู้ ทั้งผู้นำทางทฤษฎีและผู้นำทางปฏิบัติ ทั้งการจัดทำบัญชี การตรวจสอบ การให้ความรู้

ปัจจุบันมีสมาชิกกองทุนทั้งหมด 2,673 คน และที่มาของกองทุนได้รับการสมทบจาก พอช. 55,000 บาท สมทบจากรัฐบาลช่วงต้นปี 2553 จำนวน 408,135 บาท และจากกลุ่มต่างๆ ในชุมชน และมีการจ่ายสวัสดิการสมาชิก ประเภทเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล 168 คน ให้สวัสดิการ 160,000 บาท เสียชีวิต 12 คนให้สวัสดิการ 30,000 บาท ปัจจุบันมีเงินกองทุนฯ คงเหลือ 980,000 บาท

สำหรับการบริหารจัดการกองทุนฯ ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ร้อยละ 50 เข้ากองทุนสวัสดิการชุมชน
2. ร้อยละ 30 บริหารจัดการ คือการทำระบบข้อมูล สร้างที่ทำการ ศึกษาดูงาน และ
3. ร้อยละ 20 เป็นเงินทุนสำรองในด้านต่างๆ

จากผลการดำเนินงานของคณะกรรมการทุกฝ่ายของกองทุนฯ ทำให้กองทุนเติบโต และบรรลุตามเป้าหมาย และให้ประโยชน์กับสมาชิกตามแผนงานที่วางกรอบเอาไว้ คือ

1. เพื่อสร้างความเข้มแข็งของกองทุนฯ และเกิดความยั่งยืน โดยต้องร่วมมือกันว่าจะทำอะไรให้สวัสดิการครอบคลุมคนทั้งตำบล และมีเงินทุนเพียงพอต่อการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก เป็นการละลายแนวคิดจากที่รับอย่างเดียวนมาเป็นผู้ให้
2. ต้องสร้างความศรัทธาให้แก่สมาชิก
3. หน่วยงานรัฐท้องถิ่น และกลุ่ม/องค์กร ต้องให้

การช่วยเหลือและสนับสนุนด้านวิชาการและงบประมาณ

ทั้งประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐบาล หากมาร่วมมือกันก็จะเกิดผล ประเทศชาติก็จะเข้มแข็ง และสอดคล้องกับแผนปรองดองของรัฐบาลที่จะให้ทุกฝ่ายหันหน้ามาร่วมมือกัน นำไปสู่การปฏิรูปประเทศไทย

ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองหินปูน กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า สำหรับแผนงานต่อไปเราจะช่วยเหลือสมาชิกที่ไม่มีที่ดินทำกิน ซึ่งผลจากการลงทะเบียน สย.7 พบว่ามีผู้เดือดร้อนไม่มีที่ดินทำกินจำนวน 647 คน โดยเราจะหาซื้อที่ดินแล้วแบ่งให้สมาชิกกองทุนได้อย่างน้อยคนละ 2 ไร่ เพื่อนำไปทำประโยชน์ทำกิน โดยสนับสนุนให้มีการทำเกษตรแบบพอเพียง คาดว่าในปี 2554 จะรองรับสมาชิกได้ 100 คน โดยการกรองตะแกรงว่าครอบครัวไหนจนที่สุดก็จะได้รับการช่วยเหลือก่อน

ยังมีผู้เป็นหนี้ ธกส. โดยกองทุนจะเข้าไปซื้อหนี้ให้สมาชิก แล้วค่อยมาส่งต่อที่กองทุนฯ ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3 บาท/ปี ส่วนดอกเบี้ยที่นำเข้ากองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งปัจจุบันชุมชนเราเป็นหนี้ ธกส. เมื่อนับรวมกันแล้วประมาณ 212 ล้านบาทเลยทีเดียว

ด้านการบำบัดผู้ติดเชื่อเฮดส์ที่มีอยู่ถึง 217 คน คนกลุ่มนี้ต้องได้รับการช่วยเหลือซึ่งเราจะทำงานร่วมกับทางโรงพยาบาล อบต. เพื่อเขาจะได้ไม่ถูกทอดทิ้ง

ด้านยายหนู พาดาววัลย์ อายุ 60 ปี สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน กล่าวว่า ส่วนตัวแล้วดีใจมากที่มีกองทุนสวัสดิการเป็นของตนเอง การลดรายจ่ายลงแล้ววันละบาท แต่สิ่งที่เราได้กลับคืนมาถือว่าคุ้มเกินคุ้ม แม้ว่ายายจะยังไม่เข้าใจคำว่าสวัสดิการชุมชนดีพอ แต่ก็พอเดาออกว่ามันคือการช่วยเหลือกันยามเจ็บไข้ได้ป่วย เสียชีวิต ซึ่งก็หวนนึกถึงตอนสมัยเก่าก่อนที่เวลาใครเป็นอะไรก็มาช่วยเหลือกัน

ยายหนูพูดติดตลกว่า “สิ่งที่อยากบอกรัฐ หน่วยงานต่างๆ คือให้หันมาดูแลชาวบ้านอย่างจริงจัง ไม่ใช่แค่คอยใช้อำนาจสั่งการลงมาให้ชาวบ้านปฏิบัติตาม”

ละออ ดาวกล่าวในตอนท้ายว่า ทิศทางการพัฒนาในอนาคตที่อยากเห็น คือ การเปิดรับสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้น ให้ครอบคลุมสมาชิกทั้งตำบล และทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันสำรวจข้อมูลผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้ติดเชื่อ คนถูกทอดทิ้งที่ยังไม่ได้รับสวัสดิการใดๆ เพื่อช่วยเหลือจัดสวัสดิการให้กลุ่มคนเหล่านี้ต่อไปในอนาคต พร้อมทั้งมีการปรับปรุงระเบียบข้อปฏิบัติให้เหมาะสมกับชุมชน และต้องมีแผนงานการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้โอกาสสมาชิกในการออมเงินแบบผ่อน และการวางแผนการเพิ่มเงินกองทุนเพื่อความยั่งยืน

และสิ่งที่ดีใจที่สุด คือ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองหินปูนสามารถผ่านการรับรองเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ถูกต้องตามกฎหมายจากสภาองค์กรชุมชนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ต่อไปนี้กองทุนฯ จะได้ไม่เงินกองทุนเถื่อนที่ใครๆ เคยพูดกันอีกต่อไป ■

“สำหรับแผนงานต่อไปเราจะช่วยเหลือสมาชิกที่ไม่มีที่ดินทำกิน ซึ่งผลจากการลงทะเบียน สย.7 พบว่ามีผู้เดือดร้อนไม่มีที่ดินทำกินจำนวน 647 คน โดยเราจะหาซื้อที่ดินแล้วแบ่งให้สมาชิกกองทุนได้อย่างน้อยคนละ 2 ไร่ เพื่อนำไปทำประโยชน์ทำกิน โดยสนับสนุนให้มีการทำเกษตรแบบพอเพียง คาดว่าในปี 2554 จะรองรับสมาชิกได้ 100 คน โดยการกรองตะแกรงว่าครอบครัวไหนจนที่สุดก็จะได้รับการช่วยเหลือก่อน”

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้ที่ ละออ ดาว ศิลา น้าเที่ยง ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองหินปูน โทร. 089-9890158

จดหมายจากสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเสนางนิคม

ที่ลง
วันที่ 19 ส.ค. 2553
เวลา 16.00 น.
สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเสนางนิคม
อ.เสนางนิคม อ.อำนาจเจริญ
37290
10 สิงหาคม 2553
เรียน ข้าราชการ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เรียน บรรณาธิการข่าวชุมชน

เนื่องด้วย สภาองค์กรชุมชนฯ ได้รับ "จดหมายข่าวชุมชน" ราชเดือน
มาทุกเดือน เดือนละ 1-2 ฉบับ แต่มาเดือนนี้ทางสภาฯ ได้รับจดหมาย
ข่าวมาทั้งสิ้น 6 ฉบับ (ฉบับที่ 127 ปีที่ 16 ส.ค.-ก.ค.53)
นับว่าเป็นสื่อที่ดีมาก กระผมจึงได้จัดแบ่งให้สมาชิกสภาฯ อ่าน
พร้อมกันกัน ฉบับละ 2-3 คน เมื่ออ่านจบแล้วก็ให้นำมาเก็บ
ไว้เพื่อศึกษา ค้นคว้า อ้างอิง ที่สำนักงานสภาฯ และในโอกาสที่
กระผมของรายงานความคืบหน้า ของสภาองค์กรชุมชนฯ ในพื้นที่ของกระผม
9พื้นที่รวมทั้งรวมพอสรุป

1. นับจากเริ่ม จัดตั้งสภาฯ มาเป็นเวลา 2 ปีพอดี หน้าที่
สภาได้ช่วยกัน ขับเคลื่อน ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ ได้แก่ จัดตั้งกองทุนสวัสดิการ
ชุมชน ซึ่งมีกลุ่มที่มีสมาชิกเกือบ ๗๐๐ คนแล้ว จัดตั้งโรงเรียนชุมชน
ซึ่งมีสมาชิกเริ่มก่อตั้ง ๒3 ราย มีเงินทุน 3 หมื่นกว่าบาท มีแผนงาน
ที่จะร่วมซื้อที่ดินกลุ่มทำฟาร์มเลี้ยง กลุ่มเกษตรอินทรีย์ เพื่อเริ่มซื้อข้าว
แปรรูปทั่ว เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว นำออกจำหน่ายในภาคประมงที่ ช่วยชาวบ้าน
อันมีข้าวกินในภาคฤดู วนรณรงค์แจกพวงมาลัยลดการแจกจ่ายสาร
สีเห็นแก่ใจ: ลดความรุนแรงในงานบุญ โดยขณะที่มี ครอบครัวที่สมัครใจ
เข้าร่วมโครงการ 63 ครอบครัว และยังมีแผนงานจะเพิ่มพื้นที่สีทองให้พื้นที่ทุกปี
จนเกือบครบทุกครัวเรือน (ต่อที่ต่อไป) วนในหมู่ที่ ๓ หมู่ เป็น
โรงเรียน ที่มากสำหรับตำบลที่มีสภาพ ส่วดมั่งมีเมื่อ สี่วันเขต ๕๐ ไร่
กรมลดการทุนชุมชน ๕๐๐ จะเห็น ทุกๆคนที่มีในชุมชน มาร่วมกัน
คิด จัดทำกับชีวิตอย่างไร ตอนนี้อยู่ในขั้นเตรียม "ทุน
๕๐๐ ไร่ ความคิดของทุกคนที่ได้อ่าน อันนี้เชื่อ มีคน ๑๐๐ คน และ "มองห
สร่วมกัน" ที่จะทำงานกันให้โตขึ้น สี่จจะเริ่ม ๑๐๐ คนเงินทองไป

งานใหม่ที่สภาฯ ออกมา จะมีส่วนร่วม กับ สภานิติสภา ที่มีในเขต
พท. ตำบล ๕๐๐ ไร่เข้าไปร่วม เสนอแนวคิด ร่วมกันแนบหลักการ เพื่อน
การเรียนการสอนในโรงเรียน 9 ไร่ได้ผลผลิต (เห็นเรื่อง) ที่ดี มีคุณภาพ
สามารถช่วยเหลือตัวเราได้ วัตถุประสงค์ที่ขอตั้ง มีหลัก ประสงค์-ภูมิปัญญาชาวบ้าน
มาร่วมคิดกระสีกับเรา และ รูปแบบที่ สภาองค์กรชุมชน จัดตั้งที่
ตามวัตถุประสงค์หรือวัตถุประสงค์ที่เลือก ให้แก่บุตรหลาน ของตนเอง
เช่น สอนวิชาทำนา ทอผ้า ทอผ้า เย็บปักถักร้อย เย็บผ้าเย็บปักถักร้อย
เรียนรู้อะไรกันในกรณีที่กิจกรรมที่ตนเองสนใจ พร้อมชุมชน เป็นต้น

สุดท้าย ขอชมเชย คณะ อบ.บรรดาธิการข่าวชุมชน ที่จัดทำจดหมายข่าว
ได้ดี ส่งมาให้ อ่านง่าย เข้าใจง่าย แต่ขอสงวนใจอ่านจบว่า ต่อไปเรื่อยๆ
ไป ไม่ตัดหัวเม็ดอ่านในเวลานี้กลับไปกลับมา นอนในหนังสือพิมพ์
ทั่วๆไป รูปพิมพ์ที่สวยงามสีสวยที่สุด ขอขอบคุณ คณะผู้จัดทำ
ด้วยนะครับ.
ขอแสดงความนับถือ
นายวิชาญ มุขี
(นายวิชาญ มุขี)
ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเสนางนิคม
โทร. 08-9424-7693
หมายเหตุ - จดหมายข่าวชุมชน เดือนมีนาคมมี "สองจดหมาย" อีกด้วย
เพราะ: ๓๓สมาชิกข่าวคราวอะไร ไม่เข้าใจ สวัสดิการอะไร จ: ได้
เขียนจดหมาย มาพูดคุยกันได้.

กองทุนสวัสดิการชุมชน

ประชุมสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเสนางนิคม

สวัสดิการถ้วนหน้าประชาชนเป็นสุขที่ตำบลกะลุวอ

ชุมชนตำบลกะลุวอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส นับเป็นพื้นที่นำร่องในการพัฒนาโครงการต่างๆ เป็นจำนวนมาก ทั้งจากฝั่งภาครัฐและเอกชน ซึ่งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องภายหลังจากสถานการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นในปี 2547 ตำบลแห่งนี้จึงปรากฏโครงการที่ประสบความสำเร็จได้ขีดหน้าชุมชนมากมาย หนึ่งในนั้นคือกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ภายใต้นามคิด “สวัสดิการถ้วนหน้า ประชาเป็นสุข”

นายมุขตาศรี ดอละ ประธาน โครงการบ้านมั่นคงของตำบลและประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกะลุวอ บอกเล่าที่มาว่า เริ่มต้นจากกองทุนเดิมที่มีอยู่แล้วในชุมชน คือกองทุนออมทรัพย์ อิบนูซอและห์ ในปี 2549 ซึ่งตั้งตามชื่อบิดาของตน คือนายซอและห์ ดอละ เมื่อบิดาเสียชีวิต ลูกๆ หลานๆ และญาติพี่น้องได้รวบรวมเงินทุนและจัดตั้งเป็นกองทุน โดยตั้งชื่อว่า “กองทุนอิบนูซอและห์” มีสมาชิก 50 คนซึ่งเป็นคนในหมู่บ้าน ต่อมาได้ทำงานร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จึงได้ขยายสมาชิกเป็นหนึ่งตำบล มีสมาชิกครบทั้ง 8 หมู่บ้าน สมาชิก 500 คน เก็บเงินออมจากสมาชิกรวม 15,900 บาท/เดือน

“กองทุนจัดสวัสดิการครอบคลุมในเรื่องเกิด แก่ เจ็บ ตาย คือ 1. การคลอดบุตร ครั้งละ 1,500 บาท ต่อการคลอดหนึ่งครั้ง 2. เจ็บป่วย 150 บาทต่อวัน 3. ชรา ต้องฝากฝังจะ 5 ปีจึงจะได้รับสวัสดิการ 4. ถึงแก่กรรม ได้รับสวัสดิการ 2,000 บาท”

เมื่อพูดถึงเรื่องของสวัสดิการที่ประชาชนพึงจะได้รับ ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกะลุวอกล่าวว่า เดิมการเข้าถึงบริการของสวัสดิการของรัฐ นอกจากยุ่งยากแล้วยังล่าช้า แต่กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจ่ายให้สมาชิกได้เลยทันทีเมื่อสมาชิกป่วย เป็นค่าจำนวน 200 บาท

“ตอนนี้เรามีรถบริการรับ-ส่งผู้ป่วยฟรี ในกรณีที่มีผู้ป่วยต้องเข้าโรงพยาบาลสำหรับกองทุนที่อยู่อาศัย (สังจะ) จะเป็นการเก็บเงินจำนวน 130 บาท แยก 30 บาท

เป็นค่าสวัสดิการ 20 บาทเป็นค่าความเสี่ยง และอีก 80 บาทเป็นเงินออมทรัพย์ไว้บริการสมาชิก

โดยกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกะลุวอยังเข้าไปดูแลในส่วนของคนชรา ซึ่งทางกองทุนได้จัดสรรเงินก้อนหนึ่งไปจัดซื้อหาลูกอินทผลัมให้คนชราได้รับประทานในเดือนรอมฎอน สำหรับคนว่างงานและเยาวชนผู้ว่างงาน ทางกองทุนจะมีการแนะนำงานให้กับผู้ตกงานอีกด้วย

เช่น ปัจจุบันเราก็ส่งเสริมการทำอิฐบล็อกให้กับเยาวชนที่ว่างงานในชุมชนกะลุวอ ทางกองทุนจะจำหน่ายอิฐบล็อกเพื่อหารายได้ให้

เพื่อหารายได้ให้เยาวชนเหล่านี้เป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้คนในชุมชนโดยตรง” ประธานกองทุนฯ กล่าว

ขณะนี้กองทุนสวัสดิการกองทุนตำบลกะลุวอ ได้รับสมทบจากรัฐบาลในอัตราประชาชน 1 ส่วน รัฐ 1 ส่วน จำนวน 108,000 บาท “จะคุ้มครองสิทธิ คือ 1 บาทต่อ 1 ชีวิต คือจะมีสิทธิใช้บริการ 1 คนต่อหนึ่งสมาชิก ถ้าในครัวเรือนมี 5 คนก็ต้องเป็นสมาชิกทั้ง 5 คน จึงจะได้รับบริการสวัสดิการครบทั้งครอบครัว” นายมุขตาศรีบอกเล่าถึงเงื่อนไขการรับสิทธิประโยชน์ในสวัสดิการชุมชนตำบล

กะลุวอ ซึ่งอาจต่างจากบางชุมชนที่ให้เป็นการสมาชิกบ้านละเพียงหนึ่งคน แต่เงื่อนไขพิเศษอีกประการ คือถ้าในส่วนของสมาชิกที่ยังไม่ได้รับการบริการจากกองทุนก็สามารถถอนเงินที่เก็บอยู่ได้ แต่สมาชิกที่ใช้บริการแล้วจะไม่สามารถใช้สิทธิถอนเงินที่เก็บกับกองทุนได้ ซึ่งเขายังเปิดเผยด้วยความภาคภูมิใจว่าตอนนี้ทางกองทุนฯ มีสำนักงานเป็นของตนเองแล้ว ซึ่งสมาชิกสามารถไปติดต่อกับทางกองทุนได้สะดวกสบายมากขึ้น

เขาบอกเล่าถึงความก้าวหน้าอีกประการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกะลุวอว่า ตอนนี้กำลังจะมีรถรับ-ส่งสมาชิกที่เจ็บป่วยไปโรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งทางกองทุนจะจ่ายค่าน้ำมันในการรับส่งสมาชิกกรณีเจ็บป่วย 350 บาทต่อหนึ่งคน ซึ่งระยะทางจากตำบลกะลุวอไปถึงโรงพยาบาลประมาณ 20 กิโลเมตร การบริการจุดนี้สร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิกของกองทุนเป็นอย่างมาก เพราะไม่ต้องขับรถหรือจ้างรถไปเอง บางคนเจ็บป่วยขับรถไปเองไม่ไหวญาติพี่น้องไม่มีก็สามารถอุ่นใจได้ว่ามีกองทุนสวัสดิการชุมชนดูแลอยู่

นายฮารน ดอละ หนึ่งในสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกะลุวอเปิดเผยว่า ตนมีอาชีพรับจ้างทั่วไป และมีรายได้ประมาณ 5,000 บาท แต่มีลูกทั้งหมด 3 คน ซึ่งรายได้ที่มีไม่เพียงพอต่อการสำรองเงินไว้ใช้จ่ายกรณีเจ็บป่วยอย่างแน่นอน การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกับกองทุนสวัสดิการชุมชนนับว่าเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง เพราะเพียงแค่วันละหนึ่งบาทต่อสมาชิกครอบครัวหนึ่งคนก็สามารถมีสวัสดิการมารองรับในยามจำเป็นอีกด้วย

ส่วนนางอายิษะห์ จิ สมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนกะลุวอซึ่งเพิ่งได้รับประโยชน์โดยตรงจากสวัสดิการค่าจัดการศพหลังจากสามีเสียชีวิตจากอุบัติเหตุเล่าว่า ชาวบ้านในตำบลกะลุวอส่วนใหญ่ยังหาเช้ากินค่ำ หากมีอาชีพเสริมมาสร้างรายได้เพิ่มเติมก็น่าจะเป็นการเติมเต็มสวัสดิการชุมชนอย่างสมบูรณ์ “อาจต้องเพิ่มเงินค่าสมาชิกชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาหรอก เพราะเป็นเงินเพียงเล็กน้อย แต่เวลาเจ็บป่วยหรือล้มตาย ค่าใช้จ่ายมันสูงกว่านี้มาก ถ้าเพิ่มเงินหมื่นเวียนจากสมาชิก รวมทั้งการเพิ่มสมาชิกจากเดิมที่มีอยู่ทำให้กองทุนเข้มแข็งขึ้นด้วย เอาเงินส่วนนั้นมาสร้างอาชีพเสริมให้ชาวบ้าน เงินมันก็หมื่นเวียนในชุมชน กองทุนก็จะเข้มแข็งขึ้นไปด้วย” ■

“กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกะลุวอยังเข้าไปดูแลในส่วนของคนชรา ซึ่งทางกองทุนได้จัดสรรเงินก้อนหนึ่งไปจัดซื้อหาลูกอินทผลัมให้คนชราได้รับประทานในเดือนรอมฎอน สำหรับคนว่างงานและเยาวชนผู้ว่างงาน ทางกองทุนจะมีการแนะนำงานให้กับผู้ตกงานอีกด้วย เช่น ปัจจุบันเราก็ส่งเสริมการทำอิฐบล็อกให้กับเยาวชนที่ว่างงานในชุมชนกะลุวอ ทางกองทุนจะจำหน่ายอิฐบล็อกเพื่อหารายได้ให้เยาวชนเหล่านี้เป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้คนในชุมชนโดยตรง”

รัฐบาลสมทบวันละบาทแล้ว 1,195 กองทุน

ตามที่รัฐบาลจัดสรรงบประมาณพัฒนาและสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นจำนวนเงินรวม 727 ล้านบาทผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เพื่อสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชนทั่วประเทศในอัตรา 1 บาท/วัน/คน นั้น คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็นอนุกรรมการที่สถาบันจัดตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาการสมทบงบประมาณดังกล่าวได้อนุมัติงบประมาณสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนไปแล้วทั้งสิ้นจำนวน 1,195 กองทุน รวมเงินสมทบ 211 ล้านบาท มีสมาชิกที่ได้รับประโยชน์จากการสมทบดังกล่าวจำนวน 811,896 คน การสมทบเงินกองทุนดังกล่าวจะสมทบตามจำนวนสมาชิกที่มีอายุการเป็นสมาชิกครบ 1 ปี ซึ่งมีอยู่ 638,622 คน เมื่อนำข้อมูลกองทุนที่ได้รับการอนุมัติการสมทบมาวิเคราะห์พบว่า แต่ละกองทุนจะมีสมาชิกเฉลี่ย 670 คน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนได้ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุในปี 2544-2545 และส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล/เมืองมาตั้งแต่ปี 2548 ปัจจุบันมีกองทุนที่จัดตั้งแล้วทั้งสิ้น 3,471 กองทุน มีสมาชิกประมาณ 2.4 ล้านคน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้วยน้ำขาว จ.ตราด

กู้เงินจากกองทุนฯ ไปเลี้ยงหมูหลุมที่คอนแรว่ จ.ราชบุรี

แจกข้าวสารเป็นสวัสดิการที่ อ.ศรีนคร จ.สุโขทัย

ชาวบ้านจากเชียงใหม่มาดูงานกองทุนสวัสดิการที่ อ.คอกคำใต้ จ.พะเยา

รับสวัสดิการที่นครชุม จ.กำแพงเพชร

ออมวันละบาทที่ ต.อุโมงค์ จ.ลำพูน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
 Community Organizations Development Institute (Public Organization)
 912 ซอยนวมินทร์ ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กทม. 10240
 912 Soi Nawamintr, Nawamintr Road, Klong Chan, Bangkok 10240
 โทร 0-2378-8300-20 โทรสาร 0-2378-8321

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
 ใบอนุญาตที่ 41/2550
 ปณฝ.คลองจั่น

ยามชราก็มีสวัสดิการดูแล

"ข่าวชุมชน" รายเดือน สารเผยแพร่งานพัฒนาเพื่อให้อีเมลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกชาวชุมชน ผู้นำองค์กร เครือข่ายประชาสังคม กลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ ตลอดจนผู้มีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อพัฒนาชุมชนทั่วประเทศ ท่านสามารถส่งบทความ และข้อคิดเห็นของท่านมาได้ที่กองบรรณาธิการ ส่วนประชาสัมพันธ์ พอส. โทร 0-2378-8300-20 โทรสาร 0-2378-8321